III. évfolyam — Arad, 1888. Augusztus 4. Szombat. — 211-ik szám.

Szerkesztőség:
Kazinczy-utcza 1. szám földszint.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Petőfi-utcza 1. sz. (Ungerleider Albert könyvnyomdájában.)

Hirdetések díjszabás szerint.
Egyes szám 5 kr., ünnep- és vasárnap utáni szám 3 kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASAGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.
Előfizetési árak:
Helyben házhoz hordva.

Egész évre	12 frt
Fél évre	6 frt
Negyed évre	3 frt
Egy hóra	1 frt

Vidékre postán küldve:

Egész évre	14 frt — kr.
Fél évre	7 frt — kr.
Negyed évre	3 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt 20 kr

Hirdetések helyben fizetendők.
Százalékot nem adunk.

Gazdasági mérlegünk.

Budapest, augusztus 2.

(F.) A merkantilisták a külkereskedelem alakulásának oly fontosságot tulajdonitottak, hogy abból az államok jólétének gyarapodására vagy hanyatlására következtettek; ezen felfogás minden esetre tulzott volt, annyi azonban bizonyos, hogy a külkereskedelm tükrét képezi a nemzetek gazdálkodásának, a termelésnek és fogyasztásnak. Ezen nézet igen korán inditotta az államokat arra, hogy a bevitelt és kivitelt pontosan följegyeztessék és pl. Angliában már a XVII. század utolsó tizede óta az adatok szakadatlan folytonosságban össze is gyüjtettek. Hol volt még akkor Magyarország? S hol vagyunk ma e téren? Ott, a hol a britt birodalom több mint másfél századdal ezelőtt lehetett! De az bizonyos, hogy ma oly állapotban existálunk, mely ép annyira végletes, mint a merkantilizmus, de bizonyosan még sokkal — végzetesebb. Azon adatok, melyek a kereskedelmi miniszterium szak- és hivatalos közlönyében 1887. évi áruforgalmunkról olvasunk, homlok egyenest ellenkeznek a merkantilizmus tanaival, mert nálunk épen a behozatal óriási nagy a kivitelhez képest. S e nagy aránytalanságot kétség kivül visszásnak kell nevezni, mert csakis ennek tulajdonitható, hogy közgazdasági viszonyaink csupa panaszra adnak okot, üzletforgalmunk pang, iparunk stagnál, pénzünk nincs!

Nálunk csak 1881. óta állittatnak egybe oly adatok, melyek a postaforgalmat és az áruk kereskedelmi értékének pontos megállapitását is feltüntetvén, ez által más államoknak hasonló hivatalos kimutatásaival egybevethetők.

Az 1887-ik év áruforgalma csöppet sem kedvező. 1886-hoz képest hanyatlást mutat, mely tétemességénél fogva legnagyobb mértékben kiérdemli az irányadó körök figyelmét. 1884. óta kivitelünk — lassan bár — de fokozatosan emelkedett. 393·6 millióról felszállt 1886-ban 419 millióig, 1887. visszaesést mutat 405·9 millióra. Egészen ellenkező, de ép oly visszás képet nyujtanak a behozatal adatai. 1883-ban 475·8, 1884-ben 484 volt, 1886-ban 421·1-re apadt, de 1887-ben ismét 440 millióra felszökött. Az 1887-dik esztendő tehát ismét visszatérő éve a sülyedő csoportnak és egyszersmind az emelkedő importnak, ugy hogy a kettő közötti külömbözet, mely 1886-ban (az 1885-ik év 56·7 milliónyi passziv mérlege után) csak 1.950 000-re törpült össze, 1887-ben megint 34 millióra szökött fel az export hátrányára.

A bevitel szaporodását nagyobb mennyiségü vásárlások okozták. Az ország lakossága ugyanis az előbbi években némi nélkülözéssel és takarékossággal szerezte be első rendü életszükségleteit, nevezetesen ruházati czikkeket, ugy hogy a bevitel három év alatt majdnem 60 millióval alább szállt. Az ez által keletkezett hiányok pótlására a mult esztendő annál is inkább kedvezőnek látszott, mert a termés oly jól ütött be, hogy ezen szükségeseken felül bizonyára még hasznos sőt fényüzési s élvezeti czikkek beszerzésére is bátoritotta közönségünket. Es bizonyos, hogy a megnőtt bevitel java részét nem oly áruczikkek képezik, melyek mint nyers termények további feldolgozást igényelnek és melyeknek behozatala rendszerint gazdagitja az importáló országot, mert a feldolgozás után többszörös áron, mely munkáját megfizeti és kamatot is hoz, szállitja ismét ki: hanem nagyrészt oly árukat hoztunk be, melyek már teljesen fel voltak dolgozva s mi rögtön fel és elhasználtuk.

Vigasztaló mindenesetre az, hogy az export sülyedése (13 mil.) nem oly nagy, mint az import emelkedése (19 mil.) de nagyon csekély vigaszt lás ez, mert a kivitelnek nem szabad hanyatlania, hanem épen ellenkezőleg emelkednie kell, hogy a bevitelt ellensulyozza.

A termelés hazánkban majdnem minden téren örvendetes lendületet vett és a kivitel értékszámának csökkenése félreismerhetlenül az általánosan jelentkező ár-rosszabbodásnak tulajdonitandó. Pl. 1882-ben 15.7 millió métermázsáért bevett Magyarország 162.6 millió frtot, 1887-ben 16 mill. mmázsáért 125 mill. frtot. De viszont pl. 1884-ben 352 millió métermázsa behozott gyapotárukért fizettünk a külföldnek 61 milliót, 1887-ben 365 mill. mmázsáért csak 59 mill frtot. Es igy van ez más czikkeknél is. Az áralakulás rosszabbodása tehát általános, nemcsak hazánkat sujtja.

De nem akarjuk szépiteni a dolgot, mert avval csak önámitást követnénk el, hanem visszatérve a miniszterium által közzé tett adatoknak ránk nézve fontos adataira, azon tanulságot meritjük belőlük, hogy a magyar társadalomnak szükségképen rá kell jönnie annak megismerésére és belátására, hogy a fényüzési czikkek bevitelét teljesen le kell szállitania s a szükséges javakat sokkal nagyobb mértékben kell önerőnkből produkálni, ha a jelen kor gazdasági válságának nyomása alatt némi biztossággal és határozottsággal helyt akarunk állni!

A költségvetés. Tisza miniszterelnök, ki az utolsó napokban az egyes szakminiszterekkel a jövő évi költségvetési előirányzatról tanácskozott, szerdán este Gesztre utazott. A jövő évi előirányzat legfontosabb részét, t. i. a pénzügyminiszterium költségvetését kivéve, az egész jövő évi előirányzat már megállapittatott.

Ankét a regalék megváltása és az állami italmérési jog életbeléptetése tárgyában. Tisza Kálmán miniszterelnök, a regalék megváltására és az állami italmérési-jog életbeléptetésére vonatkozó két törvényjavaslat megbeszélése czéljából augusztus 13-ra szaktanácskozmányt hivott egybe. A tanácskozmányban a különböző érdekelt körökből 25 szakértő vesz részt. E törvényjavaslatoknak alapvonalai, a pénzügyminiszterium kebelében ülésező bizottság által egyhangulag jóváhagyattak. A bizottság egyik legfontosabb részletnek azon kérdés megoldását jelezte: hogyan és mily feltételek mellett adassanak ki jövőben az italmérési engedélyek.

Iskolák.

II.

Arad, augusztus 3.

Annyi bizonyos, hogy a nép fél a pénzbirságtól, először azért, mert nem is igen telik tőle, hogy büntetéspénzeket fizessen; aztán meg hiszen épen azért nem küldi gyermekét is az iskolába, hogy a mestert fizetni ne kellessék; ha tehát azt látja, hogy a mit a réven nyert volna, a vámon kétszeresen elveszti, — bizonyosan maga kergeti fel e felvirágozni készülő — tököt azok sorába, kik hivatva lesznek a czivilizacziót támogatni kisebb-nagyobb mértékben.

Igy vagyunk a néppel. Saját jövője, boldogsága iránt is közömbös; s mivel ez igy van — kisebb-nagyobb mértékben — nem egyedül a Dunántul hanem az egész országban, — az államnak kell a kezébe venni az iránytüt és utat mutatni! a többi aztán a társadalom osztályainak gondja, hogy szellemi és anyagi támogatásokkal a sikert és várt eredményt biztositsák.

Mi a legfontosabb forrása a mulasztások, a tévelygésnek; hol leggennyedtebb a seb, — fentebbi orvoslással — ugy gondoljuk — meglehet állitani annak tovább terjedését, habár Somogymegyében ma már sokkal jobban vagyunk, mint a multban.

Es tovább?

Ha csak ez volna a baj?

De van még több is, melyekkel szembe kell nézni ugy a legmagasabb körökben, mint itt alant.

Tudjuk, hogy Magyarországon — számtalan községet értve, s tisztelet a kivételeknek — csak a felakasztás előtt szánja rá magát valaki, hogy 25—30 frt évi fizetésért, 20 font fagygyn és olyan lakásért, melynek oldalán a szél bejárós vendég, — tanitó legyen s ebből a fizetésből is valahányszor eszik többet átkozzák a polgárok, mint a tyukhordó kányát!

Panaszosabb kenyér alig van ennél. Tudnánk megyénkben is több községet megnevezni, hol a tanitót valóságos isten ostorának tekintette a lakosság, ki eljön a nép nyakára, mint a sáska, jégeső!!

Hallatlan, de igy van! az alsó néposztály egy jó részének ezen felfogása tökéletes büntetés ránézve, de hogy nem tud tőle szabadulni, azt minden nap látjuk.

Hány évtizede annak, hogy a tanitók egy része számkivetve a társadalom e kietlen szigeteire az az édes munka, melyet a léleknek kellene sugalnia, kényszermunkává válik a szigoru körülmények közt! Milyen lehet itt a siker?!

Természetes, hogy fentebbi körülmények között senki nem koptatja magát valami nagyon a tudományokért, hogy 9—10 évet tanulva, 20 mérő évi eleséget kapjon jutalmul. Van tehát felületes ismeretekkel biró tanitó, több mint gondolnánk; kiknek kezükben nagy eredményeket nem várhatunk.

Nézik felülről a bajt.

Nézik alulról és senki sem segit; mindenki a másikra vár, és ez is, meg az is ott hagyja az iskolákat.

Hogy a kormány meghatározná az országgyülés támogatása alatt: mennyi lehet a minimum egy tanitó fizetésében, szó sincs róla?

Mindenfélére szedik az adót, tisztviselők, vasutak, kamatbiztositásra stb. csak a nevelés számára nem; mindig azt mondják: nem lehet a népet jobban terhelni, pedig ez volna azon legkönnyebb teher, mely alatt inkább magasabbra emelkednék, mint a régiek hitében a pálmafa!

A többi adónemek, pótlékok közül egy sem teher, csak ez!

Adjon talán maga az állam tanitópótlékot, vagy legalább csak az öregség számára nyugdijat?

Igen, de miből? hol van rá az alap?

A boldogult Molnár Aladár és Zichy Antal kingratták a nyulat a bokorból egy időben. A nemzet meg lett adóztatva; lett nyugdij; majd meglássuk mire megyünk?

Ez már első lépés a jóra; az öreg korra jó lesz az a kis biztositott összeg, hanem a flatálabb években is kell enni, mig az ember a terhet emeli vállain. A nyugdijalappal tehát még nincsen minden elérve. A hiányok ugy lesznek fedezve, ha a törvény biztositja a tanitók évi fizetését azon polgároktól, kiket azok szolgálnak. Ha lesz illő fizetés, akkor válogathatunk jó tanitókban is, s minden szegletben nem találunk egy-egy mesterember, vagy a sorstól egészen más foglalkozásra szánt egyéneket, kik mindenhez értenek inkább, csak a tanitáshoz nem.

De ennyit is elég volt felsorolnunk.

Annyit határozottan mondhatunk, hogy — kivéve a kiveendőket — iskoláink elhagyatott állapotban vannak s mi még jól könyvekből sem ismerjük, nemhogy az életből azon stadiumot, hol a kis Schweiz áll iskoláival.

Az „ARADI KÖZLÖNY" tárczája.

(Augusztus 4.)

Hogyan keletkeznek az erdélyi fürdők?

— Az „Aradi Közlöny" eredeti tárczája. —

Ma napság az emberi jólétnek leginkább az ipar képezi alapját; de nem is egészen az az iparág, mely az ember mindennapi szükségletei fedezésére van hivatva, képezi a jólét alapját, hanem inkább azon iparág, mely mesterséges szükségletet teremt, mely az ember hiuságát, az ember kényelmét zsákmányolja ki.

Ezen ágakban, mint egyátalában az ipar minden ágában a külföld messze tulhaladott bennünket, azért van, hogy a brüsszeli csipke-járvány, a honi selyembetegség, a csehországi fürdő-mánia, több jövedelmet megemészt, mint egy-egy jégeső, vagy szórványos filloxszera.

Mint mondám, az az iparág a legjövedelmezőbb, mely mesterséges szükségletet teremt, ilyen egyebek között a fürdő-iparág, melynek kultiválásában annyira előláll különösen Csehország. Mint minden iparágban, ugy ebben is nagyon hátra vagyunk; mert mi még alig értünk a természetes előnyök kiaknázásához is. Ha pedig épen reábotlunk valamely természetes előnyre, akkor csak lépésben tartunk, óvatosak vagyunk, nem reszkirozunk semmit; hiszen öserénye a magyarnak a konzervatizmus; csak nem akarhatja az a sült galamb, hogy még utána is fussunk, illő, hogy ő repüljön a szájunkba.

Ilyen természetes előnyről akarok most szólni, melynek kiaknázása előreborsájtott elméletemet meglehetősen igazolja. Hova mennék, ha nem Erdélybe, melyet tizennégy évig laktam, tehát oly hosszu ideig, a mennyit egyfolytában még szülőföldemen sem laktam. Hires Erdélynek a bora, különösen a rózsamáli, de még hiresebb a borvize, nemcsak azért, mert igazán jó, hanem mert legtöbb van belőle. Nem kell ott a bucsusokat csodatételekkel csalogatni a bucsujárásra; ott a borviz, a nyári délutánok rendes kiránduló helye. Sőt a székely a feredőben a gyermeket fürészti, a mit mi nagyvilági tonusban fürdőnek nevezünk, az ő nála borviz, a hova az urak nyáron pénzt költeni mennek.

Természeti igazság, hogy a hol legszebbek a tájképek, legtöbb ügyefogyott embert találunk; ott vannak Svájcznak és Stajerországnak kreténejei. A szegényes táplálék, a kellő világosság s melegség hiánya, az ivó vizben a jelentéktelen jodtartalom, mind befolynak az emberi szervezetre, még pedig nem jó irányban, hanem gyöngitőleg. A nagy és tartós hideg mindenféle csuzt szül a tagokban, a jod hiánya az ivóvizben görvélykórt, a kellő meleg és világosság hiánya vérszegénységet idéz elő. Mit csinálna egy ilyen vidék fürdők nélkül. A természetben élő ember ösztönszerüleg keresi az orvosságot, mely betegségén segitene. A viz, az az áldott viz pedig olyan, hogy egyik vagy másik, de egészben véve minden bajon segit. A jó viz azután tova terjed, s lassanként mindenik megkapja az ő specziális betegeit. Igy keletkeznek az erdélyi fürdők. A fejlődési proczessus átnézése végett kisérjük végig egy fürdőnek keletkezését, s fejlődését és tiszta képet kapunk a többiekről is.

Széltől védett völgykatlan áll előttünk, a hegyek lejtőjét fenyvesek boritják, a felső platean, a láz legelőül szolgál, melyen juhnyájak kóborolnak. A katlan keblét egy zugó hegyi sió futja keresztül, melynek egyhangu zuhogása, ha esetleg szobában vagyunk, azt a benyomást teszi reánk, mintha eső esnék oda kint. A viz zuhogásához járul még a fűrészelők, kallók, kerékagy-esztergályozók dobogása. Az ily gépek tömegesen követik egymást, egyes családok tulajdonát képezik s a hét különböző napján a család más-más tagja használja. Felállitásuk sem kerül sokba, mert itt, hol a viznek a természettől nagy esése van, elégséges egy néhány darab kő s három szál deszkából összetákolt vályu, hogy a viz egy részét a géphez lehessen vezetni s készen van az egész családot tápláló fürész, ványoló vagy esztergályozó malom.

A pásztorok a lázról lejárnak a patak medrétől nem messze eső borvizre inni, mig nyájuk a patak tiszta habjaiból enyhiti szomját. Csakhamar szemünkbe ötlik még egy különös valami, melyről hamarjában nem tudjuk megmondani, hogy mi az. Az egész egy nagy kádhoz hasonlit, mely a földbe van mélyesztve; a kád dongái sárga pirosak, de nem a festéktől, hanem azon viz vastartalmától, melyet a kádmedencze magába zár. Az a kádfürdő, melybe három négy ember elfér, olyanforma mint egy hegyaljai boroskád: ez az ősapja a későbbi fürdőnek. A viz hőmérséklete alig 12—14 fok C., azért az öreg urak fenyőhasábokból nagy tüzeket raknak s abban köveket hevitenek. Az izzó követ aztán beledobják a kádakba, a viz egyszerre forrani kezd s egynehány perez mulva készen van a kellemes langyos fürdőviz. A fürdő körül kellemes kéjlakok vannak, pedig épitésmódjuk a lehető legegyszerübb. Négy karót levernek a földbe s azután izmos fenyőtörzsek illatos héjját lehuzzák s e héjból készülnek a falak. A fedelet a közelben levő fűrészmalom szolgáltatja. A konyha a szögre akasztott tarisznyában van; csemegét a hegyoldalon pirosló eper és málna adja s a szomjat eloltja a jó borviz. Ha az ember épen ekszezedálni akar, azt is megteheti. A pásztorszálláson az esztinán minden este forralják az ejtott tejet, hogy turót csináljanak belőle; a turókészitésnél kapjuk azt a drága jó savót, a zsendizét, melynél jobbat párduczkaczagányos őseink sem ittak.

Hanem minden a mi él, fejlődésnek van alávetve; tiz év, husz év nagy változást szül ily nagy forgalmu fürdőben. A podagrás öreg ur mellett már most felkeresi az epedő leányka is, hogy kedvese nevét a bükkök törzsébe véshesse, s igy ha szivében nem is, legalább a fa kérgén megörökithette; szóval a nagyvilág már nem csak gyógyulást, de élvezetet is keres. A medenczét kitágitják, s négyszeg alakban kideszkázzák, körös-körül kabinokat épitenek, sőt még tust is készitenek, s mondhatni ez a legkellemesebb. Egy hegyi patak tiszta vizét vezetik fenyőtörzsekből készült akvedukton a fürdő egyik szögletébe s készen van a kellemes tus, melyet másutt drága pénzzel sem lehetne megszerezni.

Igaz, a medencze még nem nagy, azért bizonyos időben csak a nők, később csak a férfiak fürödhetnek benne; de hiába tudják a természetes hidrotechnikusok, hogy nem jó lesz valami nagyon tágitani a medenczét mert édes viz fakadhat belé. De hát mi történik a szegény öreg urakkal és néném asszonyokkal, meg az igazi betegekkel, mert hiszen a 12—14°-os viz csak aczélidegeknek való; hol kapnak ők most meleg fürdőt. Ohó, nem olyan bárgyu a székely ész, hogy róluk ne gondoskodnék. Kimer a tükör-fürdőből s csinál kádfürdőket, nem egyet, hanem többet, szóval fürdő kabinokat készit. No most mindjárt tudákossághba tévedünk s beszélni kezdünk gőzről, kőszénről; azért se. A vas, mint a kőszén pandanja nem oly olcsó a székelynél; van ugyan a hegyekben, de az arra való, hogy a borviznek erőt adjon. Kazánról meg ő legfellebb a geografiából tud valamit. Ő a vizet most is fakádban melegiti. Ugy mint tiz év előtt! Nem, egész modern szellemben. — Vas pléhvel bevonja a kád enekét s azon részeit, — melyeket a láng érhet, — (tehát még is használja a vasat, mint a szegény ember kenyerén a vajat, jó vékonyan) s aztán nagy tüzet rak alájuk s azután „száll a szikra, forr az füst, fő a fürdő, fojt a füst"; a forró vizet cseberrel, mint Aradon a forró aszfaltot, kiméri, megtölti az egyes kádat, annyi hideg vizet ad hozzá, a mennyi szükséges a szegedi a szappanhoz, t. i. a mennyi kell, hogy langyos legyen, és szépen beleülhet a beteg, legalább nincs meg az a kellemetlen oldala, mint a Simay-féle fürdőben, hogy a gőz szisszegése a gyengébb embert idegessé teszi. A fenyőhéjból készitett házakat is felváltják a boronából épült házak; igaz, hogy a fás, árnyas helyek annál inkább távoznak a központtól, a mily mértékben modernizálódik a fürdő.

Végre beáll a teljesen modern korszak, a fürdő medenczét egy fiatal szellemóriás, a ki a pesti műegyetemen kapott mérnöki diplomát, tehát mindent tud, különben nem volna m. k. ész, m. k. államépitészeti segédmérnök, kinagyobbitja, és az eredmény meglepő: estennem, mikor már a határai franczia négyest is elhuzták, megszólal a fürdő medenczében a békák kellemes hangversenye s idilt varázsol a protán fürdő közönség elé; császári sárga szinét a viz nemzeti zöldre változtatja s ezért a rablásért a csodadoktort, akarom mondani kontár-mérnököt, mig csak törvényszék elé sem állitják. — Mivel kárpótolják most magukat a jó oláhfalusiak; megfizettetik az ivóvizet, mintha Tisza Kálmántól tanulták volna a pénzügytant, kártaksát szednek, a lakások árát felcsapják, azt hivén, hogy igy mégis csak megtérül a jövedelmük. A közönség azután drága pénzeért igényt kezd támasztani, előbb csak követel, azután elmegy csehországi fürdőre, ott legalább ha fizet, kényelmet is talál.

Laukó Albert.

Monte-Carloi történet.

(Angol regény egy kötetben.)

— a „Aradi Közlöny" számára fordittatta: —

(18. folytatás.) **LOTUSZ.**

TIZENEGYEDIK FEJEZET.

Czalette ezredes.

Varuna visszalépett a nevető körbe és a hogy ott állott sötét piros köpenyébe burkolva, a csillár fénye reá ömlött és komoly tekintete öregebb kinézést adott neki.

Panaszkodunk lépten-nyomon, hogy a társadalom telve hibákkal, sok a szemét, gaz, az élhetetlen ember; romlanak az erkölcsök; de nem akarunk alapot vetni, melyre épithessük az ifju nemzedék jövőjét.

Hogy kezelik Aradmegye szántóföldjeit? és mily karban vannak iskolái?

Ez a kettő a kérdés; ez a „lenni és nem lenni" kérdése.

—f.

A király kézirata Kállay Béni közös pénzügyminiszterhez. A király ő felsége Kállay Béni közös pénzügyminiszterhez egy Ischlben a mult hó 22-én kelt legfelsőbb kéziratot intézett, melyben abból az alkalomból, hogy a trónörökös ő fensége legutóbbi bosniai utjának kedvező tapasztalatairól értesült a király, elismerését fejezi ki Kállaynak Bosznia és Herczegovina administrációja körül szerzett érdemeiért és egyszersmind köszönetet mond a nép loyalitásáért, mely a trónörökös utazása alkalmával is kifejezésre jutott. A legfelsőbb kéziratot a „Bosnische Post" közli s igy hangzik:

Kedves Kállay! Elénk megelégedéssel láttam fiamnak boszniai és herczegovinai utja alkalmával szerzett benyomásairól és tapasztalatairól szóló jelentéseiből, hogy minő eredménynyel sikerült önnek a rendezett államélet alapelveit szándékaimnak megfelelőleg megvalósitani mindkét országban, s azoknak békés, szellemi és anyagi fejlődését elómozditani, s a különböző érdekek kiegyenlitése által egyenlő jóakarattal előkésziteni minden téren azokat az alapokat, a melyeken az össznépesség jóléte és megelégodése állandóan biztositható.

Minél bensőbb részvéttel kisérem ezen törekvéseket, annál kellemesebb nekem az adott alkalom, hogy mindazokért önnek legteljesebb elismeréssel forró köszönetet mondjak, a mi eme czélok elérésére már eddig is történt.

Ez a köszönet nemcsak a polgári és katonai hatóságokat illeti, a melyek arról tesznek tanuságot, hogy becsülettel fáradoztak az ön utasitásainak kivitelében, hanem illeti a lakosságot is, mely a kormányközegek nehéz feladatát megkönnyiteni és támogatni igyekszik, s fiam utazása alkalmával is mindent elkövetett, hogy épp oly szives, mint loyalis nyilatkozatok által hozzájárulhasson ahhoz, hogy Boszniában és Herczegovinában való tartózkodásához a legmegnyugtatóbb és a legjobb emlékeket fűzze.

Ischl, 1888. julius 22.

Ferencz József, s. k.

— **Horváth Gyula választóihoz.** Horváth Gyula, pártunk egyik kiváló tagja, julius 30-án tartotta meg beszámoló beszédét Bonyhán. Horváth Gyula beszéde, melyet választóihoz intézett, jelentős politikai nyilatkozat, mely bizonyára nagy mértékben magára fogja vonni a közvélemény figyelmét. Horváth Gyula azzal a politikai szókimondással, a mely sajátja, s helyes érzékkel az általános eszmék s a gyakorlati érdekek iránt: kiterjeszkedett egész közéletünkre, s nagy beszédében ugy politikánk általános iránya, mint Erdélyt illető specziális feladatai tekintetében igen figyelemreméltó eszméket fejtegetett. Nincs terünk részletezni itt e beszéd tartalmát; csak rámutatunk arra, hogy azok, miket a fogyasztási adók, különösen a szesz- és czukoradó következtében s a regale megváltásával kapcsolatban Erdélyben szükséges intézkedések felől mondott, az erdélyi részek legéletbevágóbb érdekeit érintik s azok az ország kormánya és törvényhozása komoly gondoskodása tárgyát kell hogy képezzék. Nagy érdekü, miket a Kelettel való gazdasági viszonyaikról kifejtett. Horváth Gyula a szerződéses politikának hive, s erélyesen, nyiltan, határozottan czáfolta azt a sokfelé uralgó felfogást, mintha nyers terményeink sokat nyernének a Romániával szemben fennálló védelem, illetőleg szerződés nélküli állapot által. A külpolitikáról is behatóan szólt s az osztrák-magyar-német-olasz szövetség jelentőségét és viszonyát Oroszországhoz éleselmüleg méltatta. Végül megemlékezett az u. n. gráczi katonai tüntetésről e határozottan, szépen körvonalazta azt, a mire lapunknak is volt alkalma reá mutatni, hogy ha e jelenetekben csakugyan tüntetés nyilvánult volna, az nem csak örvendetes jelenség nem lenne, hanem igen sajnálatos és elkárhoztatandó jelenség.

Kiemeljük befejezéseül a beszéd szabadelvü, a parlamentarizmushoz, az alkotmányossághoz, a közszabadsághoz ragaszkodó alaphangját, mely az egészen átvonul. A szabadelvü párt büszke lehet rá, hogy minden nyilatkozat, mely soraiból a néphez, a választókhoz szól, egy-egy tüntetés a szabad eszmék, a haladás, a liberális irányzat mellett oly időben, mikor Európában sokan szeretnének megfeledkezni arról, mit köszönhet az emberiség ez eszméknek. Magyarország közélete nem feledkezik meg, addig e nemzeti haladás érdekeit sem fogja veszély fenyegetni.

Egy magyar iró a kievi ünnepélyekről.

A „Nemzet" a kievi szláv ünnépélyekre Szabó Endre ismert jeles irótársunkat küldötte el, ki tudvalevőleg kitünően beszél oroszul. Szabó egyik legutóbbi kievi tudósitásában — a második nap ünnepélyességeiről — a következőket irja:

Ebédre, a mely itt 5 óra tájban szokott lenni, Gardioz-Garnieskij, hirneves egyetemi tanár és nagy tekintélynek örvendő természettudóshoz voltam hivatalos, a kivel egy moszkvai iró ismertetett meg. Azon kivül, hogy alkalmam volt ezuttal az orosz vendégszeretetről meggyőződni, a mely semmiben sem áll mögötte a mienknek, érdekes volt az ebéd azért is, mert találkoztam ott a hirhedt Uzelaczczal, a ki itt mint a „Zasztava" levelezője szerepel s akinek ezuttali mestersége abból áll, hogy emigrál. — Természetes, hogy azonnal belém kötött és a legképtelenebb historiákat találta fel Legelébb is tudatta velem, hogy mennyit ér ő: saját dicsekvése szerint tizenötezer forintot; azt beszéli tudniillik, hogy az osztrák-magyar kormány ennyit fizetett a török kormánynak zért, hogy ez őt Kvassay osztrák-magyar konzulnak kiadja. Ki is adták annak, hanem szerencsésen sikerült neki megszöknie a hajóról. Körülbelül egy fertály óráig tartott, amig ezt eldarálta előttem s azonnal tisztában voltam vele, hogy nem tizenötezer forintot, de tizenöt fagaraszt sem ér meg ez a teréczelő szajkó. A jelenlevők szó nélkül hallgatták a szláv martyrt s becsületükre legyen mondva: nem igen tetszett nekik ez az indiskrét magaviselet egy vendéggel, egy magyar emberrel szemben, annyira, hogy később senki sem volt kivánesi viselt dolgaira s nem hallgatta senki az előadását. Majd nekik esett a magyaroknak, megjósolta, hogy mikor törülnek el bennünket a föld szinéről, ő majd külföldön várja be azt és addig emigrálgat. Egy orosz urral a szinházban hosszasabban beszélgetésbe eredve, megkoczkáztattam azt a kérdést, vajjon nem keresetforrása-e az ilyen „emigrans" uraknak a „martyromság" és azt a feleletet kantam, hogy bizony legnagyobb részt az. Magáról Uzelaczról nem állithatta határozottan, de több esetet beszélt el, melyek szerint azok a békételen, más alkalmakkor is idezarándokolgató szláv apostolok, halla lan zsarolásokat követnek el a szent panszlavizmus nevében. Ugyancsak ekkor hallottam hogy a hirhedt Zsivny dr. sem nagyon népszerü az oroszoknál, mert ezt meg kétszinünek tartják, a miért pánszlávnak, de mégis jó osztrák patriotának akar feltünni.

Ugyancsak a szinházban egy fiatal ember jön hozzám s azt kérdezi: nem vagyok-e én szerb? Megmondtam neki, hogy magyar vagyok; erre ő is bemutatta magát, hogy ő meg bosnyák tanuló s harmadik éve tanul már az itteni egyetemen. Megtanultam tőle, hogy bosnyákok, szerbek, czernagorczok, bolgárok stb. többen vannak itt szanaszét minden egyetemen, én nem tudom, de gondolom, hogy nem a saját költségükön.

A szinházban szintén mint meghivott vendég voltam. Szlavjanszkij, a moszkvaiak hirneves és méltán kedvelt énekese, igen szeretetreméltó előzékenységgel hitt meg. O neki egy ének-kara van férfiakból, s nőkből összeállitva. Az oroszok általában nagy kedvelői az ének-karoknak, s többre becsülik minden instrumentális zenénél; (ezért templomaikban sincs sem orgona, sem semmi más hangszer, hanem a helyett olyan ének-karok, a milyeneket Oroszországon kivül sehol sem találhatni) Szlavjanszkij ének-kara mintegy száz tagból áll. Az előadás lefolyása a következő: a szinpadon állva, elhelyezkedik az énekkar valamennyi tagja, kápráztató, csillogó arannyal, ezüttel himzett nemzeti ruhában: elől állnak a felnőtt leányok, asszonyok, hátrább a gyerekek, leghátul férfiak; középen egy phisharmonika van, az előtt egy emelvény. Mikor a zárpitot felhuzzák, megjelenik maga Szlavjanszkij a feleségével, mindketten mesés drága öltözékben, ékszerekben. Szlavjanszkij feláll, feleségének egy apród széket ád, erre az első sorban álló nők is helyet foglalnak az oda készitett székeken, megszólal a harmonium s rázendül az ének: többnyire kis-orosz dalok, a melyek motivumaikban csodálatos módon hasonlitanak a magyar dalokhoz.

Az énekesek minden akczió nélkül, mozdulatlanul énekelnek mindaddig; mig a programm első felének a végére nem jutnak. Akkor egy fertály óráig szünet van s aztán megint egy sorban leéneklik a programm másik felét. S ez az oroszok legkedveltebb szórakozása. Már a szindarabok nem tetszenek ugy nekik, a mi abból is kitünik, hogy e nagy városnak csak egy kis szinháza van, de az is ritkán szokott megtelni; s nyárban, még ilyen nagy ünnep alkalmával sincsenek semmiféle szinészek; megláttszik ez különben magán a szinház berendezésén is: kényelemről, diszről szó sincs, a lehető legprimitivebb alkotmány az egész: akár a mi budai arénánk, csakhogy felényi magasságban.

A mai közebéden már jobban neki bátorkodtak az emberek; belementek már a politikába s mert a „Szláv jótékonysági egylet„ (t. i. panszláv egylet) közgyülésének megtartását a kormány betiltotta, elmondták az arra készitett beszédet az ebéden. A sok minden nagyra törő, hol pathetikus, hol a humorisztikumba vágó beszédek közt legfelsőbb volt egy itteni főfő „szláv-jóltevő" toasztja, a melyben nem kevesebb dolgot prófétált meg, mint hogy az a kozák zenekar, a mely az ebédnél muzsikált, egy esztendő mulva a bécsi Ringen fujja majd a trombitát, a mire Uzelacz uram sietett még megjegyezni, felém fordulva, hogy a magyarokat és osztrákokat nemcsak meg fogják verni, hanem lehuzzák a ruhájukat is, hogy csak egy szál ing sem marad rajtuk. Akadt neki muszka kontrása is s engemet meglehetősen keresztttüzbe fogtak. Kénytelen voltam különösen Uzelacznak tudtára adni, hogy nem tartom illő dologuak, hogy velem, a ki ide nem politizálni jöttem, mindenképpen szóvitát akarnak kezdeni s ott hagytam őket, különben még ugy argumentáltak volna ellenemben, mint egyik városi tisztviselő egy másik tisztviselővel, a kivel az alapitandó kievi tud. akadémiát illetőleg nem értett egyet s végső argumentumul társát félrelökte magától.

Még csak azt várom be, hogy Ignatyev gróffal beszéljek, aztán indulok haza. Ugy lehet, hogy e találkozást már majd csak otthon irom meg.

Külföld.

Szerbia szilárd helyzetéről — kapcsolatban a királyi pár válóperével, — következőket irják — a „Nemzet"-nek Bécsből: Egészen hiába való a franczia és muszka sajtó azon erőlködése, a mely a világgal el akarja hitetni, hogy Szerbiában a legközelebbi jövőben mulhatlanul nagy zavarok, forrongások stb. várhatók. Természetes, hogy e czélból a királyi pár válópere és a Szerbiában állitólag uralkodó rémuralomról szóló dajkamesék a legbőségesebben kiaknáztatnak. Valóban kár volna, ha valaki a légből kapott koholmányok által csak egy pillanatra is nyugtalanittatni engedné magát. Most is, mint ezelőtt már annyiszor, tapasztalni fogja a világ, hogy a panszláv agitátorok és ezeknek journalistikai czimboráik által a megbukás küszöbén álló Milán király teljesen megerősiti és fentartotta politikai tekintélyét. Natália királyné pedig, a kit Wiesbadenben épp oly roszlelkü mint oktalan tanácsadók vettek körül, tökéletesen csalatkozott abbeli reményében, hogy Szerbiában valamely mozgalom fog támadni az ő javára. Mindazon egyének közt, a kiket a királyné párthivei gyanánt megnevezett, egyetlen egy sincs, a ki megett csak félig-meddig számbavehető politikai párt állna, egyetlen egy sincs, a ki hivatva érezné magát, vagy képes volna a királyné érdekében csak a kis ujját is megmozditani. Natália királyné meggyőződhetik most róla, mely megbocsáthatlan és jóvá nem tehető hiba volt tőle, a családi ügyeket a nyilvánosság elé vinni. Eredményt nem ért el vele, de annál inkább ártott általa önmagának. Szerbia csöndes. A kormány zavartalanul működik és mindinkább oly szilárd állást látszik magának biztositani, a mely a tartósság minden feltételével bir. Hogy pedig csetleg a trónt is veszélyeztethető zavargásoktól — a melyekről a panszláv sajtó annál többet beszél, minél buzgóbban óhajtaná a kitöréstket, — legcsekélyebb ok sincs félnie, ennek legmeggyőzőbb bizonyitékául szolgálhat az, hogy Milán király közelebb ismét — rendes szokása szerint — valamelyik külföldi fürdőbe fog utazni.

Legujabb posta.

— **Egy állitólagos titkos jelentés.** Párizsból jelentik, hogy Adam asszony a „Nouvelle Revuében" Bismarcknak Frigyes császárhoz intézett állitólagos titkos jelentését közli szószerint. Ebben Bismarck nem tanácsolja a császár leányának és Battenberg Sándornak házasságát, tekintettel Oroszországra, melynek érzékenységét kiméln kell. Oroszországgal szemben a modus vivendi a szinleges semlegesség, sőt az orosz politikának bizonyos bátoritása. Közép-Európa békeszövetsége csak realizálhatja ezt a programmot, ha Oroszország megmarad a hivatalos rokonszenv állapotában, mely I. Vilmos és a czár közt létezett. Bismarck végül esetleges lemondását jelenti be.

Az Intransigeant Franciaország ellen irányzottnak tartja ez iratot. A kanczellár izolálni akarja Franciaországot. A „Figaro" kérdi, vajjon mit mond hozzá Ausztria-Magyarország?

— **Klotür az angol alsóházban.** Londonból táviratozzák augusztus 3-iki kelettel: Három nap óta az alsóház szenvedélyes jelenetek, személyes támadások, vádaskodások szinhelye ama törvényjavaslat tárgyalása alkalmából, mely szerint birói vizsgáló bizottságok küldetnének ki Parnell ellen a »Times" által emelt vádak ügyében. Az alsóház még soha nem sülyedt ily alacsony szinvonalra; az itt most mindennap előforduló jelenetek örök szégyenfoltját fogják képezni az angol parlament évkönyveinek. Az irek szörnyü dühe onnan ered, hogy a birói bizottság a törvény szövege szerint hivatva volna nemcsak a Parnell elleni vádakat megvizsgálni, hanem eljárni más ir képviselők és Parnell párthivei ellen is. Ezt hozta ki sodrából a különben rendkivül hidegvérü Parnellt, ugy, hogy ő, valamint hivei — köztük Gladstone, Harcourt és Morley — a kormányt a legocsmányabb fogásokkal s a Times-al való konspirálással vádolják, az ir képviselők tönkrevetésére. Emellett a vita — minden személyes támadás daczára — nem halad, miért a kormány ma éjjel már a klotürt fogja inditványozni.

— **Ujabb orosz javaslatok Bulgáriáról.** A N. W. Tagblatt szófiai sürgönye jelenti: A Cankov-pártiak már tudják a legutolsó orosz javaslatokat; ezek szerint Oroszország lemond az orosz biztos és orosz tisztek Bulgáriába küldéséről, ellenben ragaszkodik Koburg herczeg eltávolitásához, kinek helyébe a szobranje a hatalmak által nevezendő három jelölt közül fog választani uj fejedelmet.

Táviratok.

— **7000 frtos sikkasztás.** —

Budapest, aug. 3. (Az „Aradi Közlöny" eredeti távirata.) A Steiner-féle elsikkasztott 7000 frt ügyében két pénzes levélhordónál vezetett vizsgálat mi gyanusat sem tüntetett fel. A pecsétek a legprimitivebb módon vannak levéve. Gyanakszanak az átvevő Steinerre.

Az

„ARADI KÖZLÖNY"

(Megjelen mindennap.)

Előfizetési feltételei.

Helyben házhoz hordva:

Egy évre	12 frt	— kr
Fél évre	6 „	— „
Negyed évre	3 „	— „
Egy hóra	1 „	— „

Vidékre szétküldve:

Egy évre	14 frt	— kr
Fél évre	7 „	— „
Negyed évre	3 „	50 „
Egy hóra	1 „	20 „

Felkérjük lapunk azon előfizetőit, kiknek előfizetése julius végén lejárt, hogy az előfizetést mielőbb megtenni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás álljon be.

Az „Aradi Közlöny" kiadóhivatala.

NAPTÁR.

Augusztus 4. Szombat. Romai katholikus naptár: Domonk. Prot. naptár: Domonkos. Görögorosz naptár: (julius 23.) Fókás vt Nap kél ½ ora 41 perczkor, nyugszik 7 óra 29 perczkor.

— „A Kölcsey könyvtár" kedden és szombaton délután 3—4 és péntekeu délelőtt 11—12 óra közt használható.

HIREK.

Arad és vidéke.

— **Kuttig Albin altábornagy** táborkarával együtt Aradra érkezett az Arad vidékén tartandó hadgyakorlatokra. A tábornagy folyó hó 10-ig itt marad, a mikor tudvalevőleg az itt összpontositott katonaság a nagyváradi nagygyakorlatokra indul.

— **Sárosy Gyula arczképe.** A Sárosy-ünnepély iránt, jóllehet a „Kölcsey-Egyesület" a részletes tervet még nem adta ki, város és megyeszerte általános az érdeklődés. Csak a napokban emlitettük, hogy Námányi Lajos, az ünnepély megpenditője, ez alkalomból irodalomtörténeti bucsu albumot szerkeszt, most pedig arról értesit lapunk egy barátja, hogy Sárosy Gyulának egy kitünően sikerült arczképe van meg Bettelheim Vilmos tulajdonában. A képet Szamosy Elek, Munkácsy Mihály volt mestere festette s tudtunkkal ez a leghivebb kép, mely a költőről fennmaradt. Czélszerü volna, ha ezt a boros-sebesi kaszinó megvenné s majd az emléktábla-ünnepélylyel kapcsolatban e képet is leleplezné. Boros-Sebes kaszinója mindenesetre méltón fejezné ki tiszteletét a nagy költő iránt. Reméljük, hogy Jahn Vilmos, a kaszinó köztiszteletben álló elnöke, kinek mint tudjuk már tettek ez ügyben ajánlatot, pártolólag terjeszti ez ügyet a választmány elé és felszólalásunknak lesz eredménye.

— **Uj konfráterek.** Jánossy Demjén dr. minorita rendfőnök Meszlényi Gyula szatmári megyés püspököt, Rácz Pál nagybányai esperes plébánost és Arkay Kálmán dr. aradi ügyvédet a minoritarend konfráterévé nevezte ki.

— **Pethő Gyula dr. m. kir. osztálygeologus** tegnap reggel érkezett a fővárosból Aradra, a délután folytatta utját Boros-

---

— Varuna, — kiáltott mrs. Kilsyth, — sem te, sem mr. Warrender nem ittatok az uj év kedvéért! Hogy követelhetitek jövő vállalkozásaitoknak sikerét? Rajta, a punch kitünő, Braunstein ur és én teljes elismerést érdemlünk.

Madame Fano fejét rázta.

— Most már késő anyám. Mrs. Featherstone, én nem vagyok szeretetreméltó vendég, de ön megbocsát, ha távozom, fejem még most is fáj a kasziuó sötétségétől.

Minden oldalról hallattszottak az ellenvetések.

— Még nem, — mondá Featherstone tábornok nehány ismert taktust ütve meg a zongorán. — Eltetni akarunk nehány távol lévő barátot és ön átveszi a szoprán hangot az „Auld Lang Syne"-ből.

— Alig tenném ezt a kellő ájtatossággal, mert a szentimentalizmus oly tulajdonság, melyet nem mondhatok enyémnek. Nincs hazám, nincsenek kellemes emlékeim, sem távollevő barátaim.

Miután e szavak kijöttek ajkain, Warrender észrevette, hogy Varuna hirtelen feltekintett, megijedt és láthatóleg sápadtabb lett és egy kiáltást fojtott el. Követte a nő szemeinek irányát, s György megpillantott az ajtóban egy ismeretlen magas férfi alakot, idegen kinézéssel, sápadt arczczal, finom metszésü sasorral, rövidre nyirt Van Deyk-szakállal és nagy, egy kicsit kidülledező szürke szemekkel, melyek jóakaró mosolylyal tekintettek a csoportra.

— Cazalette ezredes! — kiáltott fel mrs. Kilsyth halk, de Warrendernek érthető hangon. Mrs. Kilsyth azonnal felkelt az asztaltól és mintha nem akarná, hogy e pillanatban felismerjék, ugy állott, hogy a jelenlevők egyike teljesen eltakarta. Warrender észrevette, hogy elvesztette lélekjelenlétét és széket vitt neki egy ablak mélyedésbe. Kezei reszkettek és zavarának magyarázatául mondá Warrenderhez fordulva halk hangon:

— Idegeim nagyon gyengék, minden uj megjelenés meglep. Mr. Warrender — folytatá azzal a erőltetett nyugodtsággal kifejezésében, mit gyakran lehetett nála észlelni, és szemeit Cazalette ezredesre szegezve — eddig nem intézhettem önhöz egy kérdést. Hallottam önről Helena leányom által. — On és Helena érdeklődnek egymást iránt.

— En a legmélyebb érdeklődést érzem miss Kilsyth iránt — javitá ki Warrender.

— Es ő ön iránt? Oh igen, én biztositathatom önt erről, sokszor emlegette az ön nevét, azonban ilyen barátság nem éli tul soha az egyik vagy másik házasságát. Nos, mondja meg, mr. Warrender, van e valami lehetőség leányom megházasitására?

— Nem hogy tudnám, de e perczben egészen valószinütlennek tetszik nekem.

— Bizonyosan hiszi ezt? Nagy sulyt vesz le szivemről. Féltem a protestáns befolyástól és . . . ő talán mondotta önnek, hogy csak egy katholikushoz megy nőül?

— Miss Kilsyth tényleg kifejezte ezen elhatározását, — mondá György feszesen.

— Oh, mennyire fog örvendeni a bibornok — M*** bibornok, ön talán ismeri. Itt van, jó barátja Cazalette ezredesnek és az enyém is. Hirtelen megváltozott hangja és szinte hevesen hozzá tevé: Lord Bretland azt mondta, hogy az utóbbi csak egy hét mulva érkezik ide, azonban nagyon örvendek, hogy eljött. Ismeri Cazalette ezredest? Nagyon kedves ember, legrégibb barátunk egyike és rendkivül vallásos, a legtökéletesebb egyesülése a világinak és az egyháziasnak; nem mintha az egyházhoz tartozna — óh nem, de ő oly ájtatos és kitünő fényképész! Mrs. Kilsyth oly nyomatékosan ismétlé az utolsó mondatot, hogy Warrender még jobban kétkedett józan eszében.

— Oly kitünő fényképész!

E közben a jövevény közelebb lépett és meghajtá magát keresett udvariassággal és nyugodtsággal.

— Ah, madame Fano, mennyire sajnálom, ama kegyetlen nyilatkozatot hallani ajkairól. Azonban itt vagyok, hogy nem mint távol, hanem mint jelenlevő barátot mutassam magamat. Bocsássa meg szerénytelenségemet mrs. Featherstone! Egy óra előtt érkeztem meg és bátor voltam, tavalyi ismeretségünket felhasználni, hogy önnek átadhassam ujévi üdvözletemet.

— Daczára annak, hogy nagyon örvendek, önt láthatni, Cazaletta ezredes, — mondá mrs. Featherstone, — megengedi mondanom, hogy szavai megnyugtatóbban hatnak reám, mint cselekvései. — Ez az éjjeli megjelenés borzongós, Mefisztószerü. Először betoppan mrs. Warrender, mintha csak az égből jönne, azután csinál madame Fano az ő segélyével egy rendkivüli coup-t és harmadszor megjelenik az első felvonás vége előtt Cazalette ezredes: a dráma hőse. Itt lennénk tehát; a darab főszemélyei a szinpadon vannak, az illő kar a háttérben áll fel. Lord Bretland, ön és én, mi vagyunk a mellékszemélyek. Ünnepélyes jelenet: a háttérben a tragédiának egy gyenge czélzása. Es most kezdhetjük Eduárd! A kar előre lép!

Az élénk ausztráliai nő drámai mozdulattal állott és lord Bretland követte. Braunstein ur megtöltö a poharakat és átnyujtá azokat komikus komolysággal a karszemélyzetnek Madame Fano feszes üdvözlését Cazalette ezredesnek szemben teljesen tulhangozta a bordal a Traviatából.

Az ilő megváltozott. Hirtelen szél támadt és necsapva a nyitott ablakon eloltott egy az asztalon levő gyergyát. A már bevült feleknek ez a csekély jelenet is vészt hozónak tünt fel. Mrs. Kilsyth összerázkódott, és Braunstein ur becsukta az ablakokat. A zene mind hangosabb lett és az előbbi természetes jókedvet valami erőltetett vigság váltotta fel. Minden előbbi érzés megszünt, a társalgásban egészen más szellem uralkodott, és egész különösnek látszott hogy Cazalette ezredes idézte volna fel azzal a szent, alázatos udvarocz arczával. Varuna is egészen megváltozott. Warrendert meglepte volt hideg és feszes magaviselete, midőn Cazalettet üdvözölte. Most azonban átvette pártiját énekelt és eljátszotta Cazalette ezredessel a duettet ugy, hogy minden müvésznőnek dicseretére válhatott volna, az után anyjához fordulva, a ki még mindig a háttérben tartózkodott, figyelmeztette Cazalette jelenlétére:

Mrs. Kilsyth felkelt, odanyujtotta kezét és erőltetett élénkséggel tett nehány összefüggéstelen megjegyzést Mások ugyan ezt nem vették észre, de Varuna és Warrender figyelmét nem kerülhette el. Varuna aggódolt és György nem volt képes legyőzni azt az érzést, hogy itt valami nincs renden. Cazalette félre vonta mrs. Kilsythet rendkivüli tapintattal és oly pártfogói vonással, a mi arra volt szánva, hogy Varunát megnyerje és jelentéktelen dolgokról csevegett vele, a mig az látszólag ismét visszanyerte lélekjelenlétét. A társaság többi része körülvette a zongorát, mialatt Warrender és madame Fano ismét külön állottak.

— Anyám ma este nagyon izgatott — mondá Varuna aggodalmasan. Nehány évig nem láttuk Cazalette ezredest és az ő személye szorosan áll összeköttetésben egy eseménnyel, mely anyámat nagyon megrázkódtatta. Férjem halaláról beszélek.

Midőn Varuna az utolsó mondatot sóhaj vagy habozás nélkül hozta fel, odafordità gondterhes tekintetét Warrender felé, mintha az a kivánsága lenne, hogy ő abból olvassa ki magányos és gondteljes életének titkát.

(Folyt. köv.)

sebesre, melynek vidékén eszközöl geologiai felvételeket ez idén egész október hó végéig.

— **Az aradi ügyvédi kamara** közli, hogy Bozgán Illés kisjenői ügyvéd lakását Világosra tette át.

— **Éjjeli postai szolgálat a vasutnál.** A közmunka- és közlekedési miniszter az éjjeli szolgálatot az aradi postahivatalnál f. augusztus hó 1-től kezdve beszüntette s a helyett a vasuti postán rendelte el a hasonló szolgálatot. Igy most az esti 7 óra után a városi postán feladott egyszerü levelek sem továbbittatnak a reggeli vonatokkal. A hirlapokat is beosztatlanul szállitják ki a vasuthoz s csak ott lesznek ezek irányitva. A vasuti postán ajánlott leveleket esti 8 óráig lehet feladni. Ezen intézkedés is Baross miniszter takarékossági politikájának a folyománya.

— **A pálinka regale-jog** házilagos kezelése mult julius hóban 5807 frtot jövedelmezett Arad városának. Az összes bevétel e czimen julius végéig 62,738 frt 25 krt tesz.

— **Jegyzőválasztás.** Az Apateleken megüresedett községi jegyzői állásra a borosjenői járás főszolgabirája részéről pályázat nyittatott és választási határidőül f. augusztus hó 14-ikének délelőtti 10 órája tüzetett ki.

— **Apróságok.** Nagy művész. — Barátom, ez a koresmáros nagyszerü művész. — Miért? Mit tud? — Hát borrá tudja változtatni a — vizet. — Azért, mert. . . Tanitó: Már megint csiatalankodtok, ti rosz ficzkók. Nézzétek csak Henriket. . Ugye, hát őt miért dicsérem mindig? Egy hang (a hátulsó padokból): Mert az apja polgármester. — Pompás fiu. Anya (séta közben): Nézd csak Bandi, mennyi szép kavics fekszik erre. Bandi (körültekint): Ej, és egyetlen ablak sincs a közelben. — Kávéházban. — Mit szól a münchéni szerencsétlenséghez? — Sohse hittem volna, hogy elefántok ekkora szerencsétlenséget okozhatnak, pedig valahányszor kirándulok Emmával és anyjával, mindig elefántot viszek magammal.

— **Veszett macska?** Ily czimü tegnapi ujdonságunk kiegészitésetül közölhetjük, hogy a macska felboncoltatván, orvosilag konstatáltatott, hogy nem volt veszett. A megharapdált asszonynak nincsen semmi komolyabb baja.

— **Tánczmulatság Uj-Aradon.** Az egyesült uj-arad-zsigmondházi önkéntes tüzoltó egylet — mint már emlitettük — az ujaradi ifjuság közreműködésével a zászlóalap-tőke gyarapitására ma, szombaton, az ujaradi „Szőllő" vendéglő kerti helyiségében zártkörü tánczvigalmat rendez. A mulatság igen látogatottnak igérkezik.

— **Az aradi vár parancsnoksága** megkereste Arad város katonai ügyosztályát, hogy a tüzérség által augusztus 6., 7. és 8-án tartandó nagy lőgyakorlatokra érkező 30 főtiszt számára lakásokról gondoskodjék, közöttük több tábornok, törzs- és főtiszt lesz, a kik aug. 5-én már Aradra érkeznek és nagyobbrészt a Pohl-féle szállodába lesznek elszállásolva, a hol a katonazenekar esténként a tábornokok tiszteletére zeneestélyt rendez.

— **Eljegyzés.** Grünberger Mór kevermesi kereskedő eljegyezte Kis-Iratosou Klein Mari kisasszonyt, özv. Klein Julia urhölgy szeretetreméltó szép leányát.

— **Az első aradi önkéntes polgári tüzoltókar** folyó hó 5-én délelőtt 10 órakor az uj városházban parancsnoksági ülést tart, melyre a választmányi tag urak meghivatnak. Tárgysorozat: A közgyülés által átutalt és a folyó ügyek elintézése s uj tagok felvétele. Arad, 1888. évi augusztus hó 3. Az elnökség.

— **Törvényszéki tárgyalások.** Az aradi kir. törvényszéknél augusztus hó folyamán a következő bünügyek kerülnek tárgyalás alá: Augusztus 4-én Stein József kisjenői lakos közokirathamisitás, Szokács Togyer csalási és Stern Sándor közokirathamisitási ügye. 7-én Miskucz Tódor és társa sulyos testi sértés, Dilea Simeon testi sértés és Stubej Juon hamis vád büntette. 9-én tárgyaltatik a Doda-féle sajtóper. 11-én a Dreucsán Juon és társai lopás büntette, Bragyán Juon, Brik Juon és Benkő István lopás miatt. 14-én Moskovicz Jakab és társa sulyos testi sértés. 16-án Jerkán Flore és társai halált okozó sulyos testi sértés, 18-án Szere Atyim gyilkossági kisérlet, Szerák Mojsza szándékos emberölés. 21-én Lukuveszk Joczu szándékos emberölés, Dogár Pável és társa szándékos emberölés és rablás, Mlaker Antal halált okozó sulyos testi sértés. 23-án Faur Petru halált okozó sulyos testi sértés, Bulboka Vaszilie becsületsértés, Szücs Szilárd lopás. 25-én Mladin János rablás és sulyos testi sértés, Kádár János más vagyonának rongálása. 28-án Balogh István sulyos testi sértés, Tóth Makai Lajos sulyos testi sértés, Toreczku György hamis eskü büntette. 30-án esküdtszéki tárgyalás Albu János ügyében.

— **Telefon Makón.** Makóról irják lapunknak: Azon körülményre való tekintettel hogy az előforduló tüzesetek alkalmával a vész helyének és irányának kevésbé vagy egyátalán nem hallható jelzése miatt a tüzoltószerek legtöbbnyire bizonytalan irányban indittatnak ki s igy kerülő utakon természetesen késedelemmel jutnak a vész helyére, mely késedelem esetleg kiszámithatlan káros következményeket vonhat maga után, a reform. ó templomtoronynak a városházával telefonnal összeköttetése elhatároztatott, a keresztülvitellel a bemutatott költségvetés alapján 175 frtért Rózsa Géza aradi villany műszerész bizatott meg.

— **Ongyilkossági kisérlet.** Makón néhai Pákh Lászlónak leánya, Pákh Nina, julius 31-én morfium-mérgezés által véget akart vetni életének. A bevett adag azonban nem volt elég nagy arra, hogy rögtöni halált okozzon. A gyorsan alkalmazott orvosi segély eszméletre hozta az életunt leányt, ki végzetes tettének oka iránt felvilágositást adni nem akar. A Pákh családban különben ez már a negyedik öngyilkossági eset. A szerencsétlen leánynak két fivére és egy idősb nővére ugyancsak saját kezökkel oltották ki még fiatal életöket.

— **A jövő kintornája.** Mindenki ismeri azokat az elmés masinákat, melyek nagyobb városokban uton utfélen csábitják a közönséget, hogy ha tudni akarja „önsulyát", dobjon két krajczárt a fenn alkalmazott kis nyilásba. Ezt a szerkezetet — mint egy jókedvü feltaláló irja — igen elmés módon lehetne felhasználni — a verklizés mesterségének egyszerüsitésére és sulyosbitására. Az emberiség nagy ellenségének ajánlata a következő: Beállit az udvarba egy kintornás s fölállitja egy sarokban hangszerét. A kintornát óramü hajtja, a tulajdonos csak felhuzza, azután megy a szemközti korcsmába egy pohár sörre. Tiz tizenöt percz mulva a ház összes lakóit idegessé tette a szerenád, dühösen rohannak ki az udvarra és — a kintorna oldalán apró betükkel ezt a feliratot olvashatják: „Ha azt akarja, hogy a verkli elhallgasson, dobjon két krajczárt a fentebbi nyilásba." Sietve beleteszik a két krajczárt, a kintorna becsületesen elhallgat, de — két percz mulva ujra kezdi. A kintornás pedig azalatt nyugodtan issza sörét, mindaddig, a mig a lakók békeajánlatokkal nem jönnek hozzá.

— **Dörgés és villámlás.** Tudvalevő dolog, hogy abból az időből, mely a villámlás és az azt követő dörgés közt eltelik, biztosan ki lehet számitani a viharfelhő távolságát. Minden másodpercz, mely a villámlás után dörgés nélkül elmulik, a hang terjedésének szabályai szerint körülbelül 330 méternek felel meg, ugy hogy egy villámsugár hangkörének az átmérője néha két mértföld is lehet; vannak adataink, a melyek szerint az átmérő három, sőt négy mértföld is volt. Mert a dörgés a villám pályájának egész hosszában keletkezik és pedig a villám nagy sebességének következtében, mely egy kilométernél egy percznek csak néhány tizedrészét teszi ki, nagyon rövid idő alatt, másrészről azonban, mert a hang nagyon lassan terjed, — azt a dörgést halljuk legelőször, mely a villám pályájának legközelebbi pontján keletkezik, mig a további hanghullámok olyan mérvben később következnek, a mint távolabb és távolabb pontokon keletkeznek. S ezért lehet a menydörgés tartamából a villámpálya hosszára is következtetni. Erre vonatkozólag eddig azt tapasztalták, hogy a villám legnagyobb hosszusága 8000 méter, az átlagos hosszusága meg 1000 méter.

— **Ujonczjutalék hátralék.** A m. kir. honvédelmi miniszterium felszólitotta az összes törvényhatóságokat, köztük az aradit is, hogy sorozójárásikban julius 31-ig mutatkozó ujonczjutalékban levő hátralék vagy előlegek kimutatásait augusztus 10-ig okvetlen felterjesszék, mert a védtörvények végrehajtása tárgyában kiadott intézkedések szerint a mutatkozó hátralék vagy előlegek más sorozó járások hátralékaiból lesznek kiegyenlitendők. Ezen kiegyenlitési munkálatot, a törvényhatóság aztán a katonai hatóságokkal is közölni tartozik.

HAZÁNK és a FŐVÁROS.

— **Tisza Kálmán** miniszterelnök jelenleg Geszten időz és ott marad e hó 10-éig, amikor Budapestre megy s ott lesz egész Szent-István napig. Augusztus 20-án a miniszterelnök Ostendébe megy. Jókai Mór a miniszterelnök családjának meglátogatására szintén Gesztre utazott.

— **A segesvári csata emléknapja.** Székely-Keresztúrról irják a „Kolozsvár"-nak: Az épp kedd napra esett gyászos végü segesvári csata 39-ik évfordulója alkalmából, a Segesvárnál elesett honvédek s különösen Petőfi emlékére gyászisteni tisztelet tartatott jul. 31-én délelőtt 10 órakor a sz.-keresztúri római kath. templomban. A kegyeletes ünnepélyre megjelent a vidékről hét román pap is, kik közül a szent-erzsébeti román pap segédkezett is a gyászmisénél. Gyászmise után r. kath. lelkész, Oláh Antal lelkes beszédben méltatta az ünnepély jelentőségét s azután beszentelte a hadi jelvényekkel s nemzeti zászlóval diszitett ravatalt. Az istentiszteleten különösen az intelligenczia tömegesen volt képviselve. Az istentisztelet végeztével a templom előtti téren a tisztes ősz Haller József, rövid hazafias beszédet intézett az egybegyültekhez s köszönetet mondott a román papoknak megjelenésükért. Az ünnepélyt Haller József által adott diszebéd követte. Mozgalom indult meg egy Petőfi-kisdedóvoda felállitása iránt is.

— **Meghiusult postarablás.** Erskujvártt álarczos rablók hatoltak, be a posta-hivatalba. Alkalmasint tudták hogy ott épen a nagyobb pénzösszeg van. Te pórul jártak. Az éj leple alatt is észrevették őket s Gneth postahivatali főnök erélyesen ellenállott. Egész harcz fejlődött ki, mindkét részről történtek lövések s a rablók közül többen megsebesültek. Vér jelöli nyomukat, mert a rablók végre is megretiráltak, de elég óvatosak voltak, hogy magukkal vigyék sebesültjeiket is.

— **Rövid hirek.** Feketeváros határában közelébb nagy jégeső volt vagy harminczezer frtnyi kárt téve árpa és zabvetésekben s különösen a szőlőkben. — A „Pressburger Zeitung" azt ujságolja, hogy Séda Ernő dr. a primás volt szentszéki jegyzője, egy füzetben közzé teszi a protestantizmusra térésének okait: e hir azonban kétséges. — Zágrábban a felfüggesztett polgármester Badovinacz ellen meginditák a fegyelmi vizsgálatot s azt Moschinsky kormánytitkár vezeti. — Nagyváradon egy huszárhadnagy és egy joghallgató kardpárbajt vivtak, s a hadnagy arczán kapott nagyobb sebet, a joghallgató pedig az oldalán egy kisebbet. — Gárdony pestmegyei faluban Matyók Zsigmond háza és istállója kigyuladt: szomszéd falukból jött tüzoltók a lakházat megmentték, de az istálló leégett, több ló is oda veszett s élelmi szer és gazdasági eszköz is sok pusztult el. — Monoron egy négy éves kis lány (Gonda Mari nevü) két társával kiment a mezőre s ott annyi bóléndek-magvat evett, hogy a gyors orvosi segély daczára is elhalálozott.

NAGYVILÁG.

— **Vilmos főherczeg jubileuma.** Badenből távirják 2-iki kelettel: Vilmos főherczeg 50 éves katonai szolgálatának jubilaeuma valóságos családi ünnep jellegével bir. Az uralkodó ház itt időző tagjai tegnap este személyesen fejezték ki a jubilansnak szerencsekivánataikat. Tegnap és ma tömérdek üdvözlő távirat érkezett. A királyné, Rudolf trónörökös, Stefánia trónörökösnő, Rainer, Károly Lajos és Lajos Viktor főherczegek, Bauer közös hadügyminiszter, Tisza és Taaffe miniszterelnökök, Fehérváry, Welsersheimb, Gautsch Falkenhayn, Dunajevski és Bacquehem miniszterek távirati uton kivántak szerencsét a jubiláló főherczegnek. A német lovagrend és a 4., valamint a 12. gyalogezredek részéről küldöttség érkezett ide. A német lovagrend, a negyedik és tizenkettedik gyalogezred és a harmadik hadtest-tüzérezred küldöttségeit a főherczeg ma fogadta. Délután családi ebéd volt, melyen az uralkodó ház valamennyi itt időző tagja jelen volt.

— **A Szerb király válóperé.** A „Bud. Corr." Belgrádból a következőket jelenti: A püspöki szinodus, melynek első sorban van joga a felett dönteni, mely forum elé tartozik a király válási ügye, mindeddig semmi irányban sem hozott érdemleges határozatot. — Milán király Sándor trónörökössel szombaton reggel a keleti futárvonattal, Budapesten és Bécsen át a bajor Alpesekbe utazik. A király ez alkalommal négy napot tölt Bécsben. — A szerb lapok, élükön a „Srpski Rec" czimü ujonnan meginditott kormánypárti lap, teljes terjedelmében lenyomtatták azon beszélgetés tartalmát, mely Milán király és a „Budapester Correspondenz" szerkesztője között lefolyt. A „Pol. Corr" Belgrádból kelt távirati jelentése szerint nagy megbotránkozást keltett a szerb fővárosban a „Szjuka Nezawisnost" ama czikke, mely szenvedélyes gyülölettel szól Ausztria-Magyarországról, s azt állitja, hogy Bécsből a szerb királyi pár válóperébe beavatkozás történt.

— **Rövid hirek.** Párisban némely helyen a földmunkások ujra megkezdték a munkát. — Bolognában a péklegények strike-olnak. — Kairóban a roppant hőség miatt sok a haláleset. — Kielben, kedden elfogtak egy embert, állitólag franczia tengerész tisztet, ki az erősségeket rajzolgatta. — Carnot elnök szerdán költözött ki Fontainebleau-ba. — Crispi családja, a családfő nélkül tegnap indult el Rómából Karlsbádba. — Gebhardt dr. tanárt választák meg a berlini egyetem orvoskari dekánjának, a minek tüntető szine van a Frigyes császár betegségénél szerepelt német orvosok ellen.

A bellovai rablók.

A bolgár rablók által fogságban tartott osztrákok — mint távirati jelentésünkből is kitünt — még rosszabb helyzetben vannak, mint azelőtt. A küldönczöket, a kiknek a pénzt és a kivánt tárgyakat a rablók részére át kellene adniok, a bolgár kormány hatósági közegei mindig feltartják. Az elfogott Laendler Henrik bécsi képviselőjéhez, Kalmannhoz az utóbbi napokban a fogoly sógorától, Pluharztól két levél érkezett Filippopolból, melyek érdekes felvilágositásokat tartalmaznák a rablók föltételeiről és a velük folytatott tárgyalásokról.

Az első levél igy hangzik:

Filippopol, jul. 22.

„Igen tisztelt doktor ur! A viszonyok itt szomoruak ránk nézve. Sok dolgunk van, minthogy el vagyunk halmozva a rablórnak ügyeivel. Minden képzelhető nehézséget okoznak nekünk a levelek és táviratok feladásánál. Három nap előtt levelek érkeztek a rablóktól egy Dijiobolisz nevü tatar bazardsiki gazdag kereskedőhöz, melyekben meg voltak irva a rablók óhajai és feltételei. Ezeket a leveleket Binder és Henri (Laendler) sajátkezüleg irták. Henriért 1300 fontot, vagyis 13000 forintot, Binderért 1000 fontot, vagyis 10000 frtot követelnek. E pénzen kivül, melyből egy denárnak se szabad hiányoznia, a következő tárgyakat követelik:

Hat darab Martini-fegyvert 1050 tölténynyel;

Egy fegyvert, a minő az itteni zsandároké, lőszerrel;

35 pár opanká (fűzős czipőt);

35 inget legfinomabb orosz himzéssel;

35 pár legfinomabb harisnyát himzéssel;

35 darab finoman parfümözött szappant;

35 darab elefántcsont fésüt;

35 darab szivarszopókát elefántcsontból;

dohányt, czigarettát, cognacot, erős keserü pálinkát, ürmöst, sajtot stb.

A kért czikkek deponálására meg van jelölve egy hely az erdőben, a hova azokat teherhordó állatokkal kell szállitani. Egy rabló fehér kendővel jelt fog adni, hogy a holmit át akarja venni. Ugyanily módon kell a követelt holmik átadójának válaszolni.

Ma mennek a tárgyak Filippopolból Bellovába. Időnk már nagyon rövidre van szabva. A határidő, a mikorra az erdőben mindent át kell adni, holnap, e hó 23-ikán lejár.

Binder mintegy három hét előtt levelet kapott, hogy óvakodjék a rablóktól és hagyja el Bellovát. Binder azonban ezt nem vette figyelembe s elfogatásakor is azzal akart a veszélyből kimeneküln, hogy Henri inasának adta ki magát. De fölismerték s értésére adták, hogy nagyon jól tudják, hogy ő Binder és oka annak, hogy három rablót felakasztottak, akkor t. i., midőn Bindert másodszor fogták el. S azért most lakolnia kell Bindernek.

Mi, Poggi, Wisotti, Liva és én ugy vélekedtünk, hogy Binder boszujoknak áldozatul esik, minthogy megesküdtek, hogy a fölakasztott rablókat megbosszulják. A pénzt el fogják venni s Bindert aztán mégis megölik. Luccának is rosszul áll az ügye, minthogy saját volt inasa, a kit nemrég felpofozott és a ki most tudvalevőleg a rablók közt van, megjegyezte: „Ezt tegyétek el, sorom van vele!" Az elfogatáskor is igy szólt Luccához: „Emlékezzék most a pofra!"

Midőn Henri kevéssel elfogatása után sirt, a rablófőnök igy szólt hozzá: „Semmit se félj, neked nem lesz bajod, csak kapjuk meg a pénzt!"

Ma beszéltem Krisovszky ügyvéd nejével, a ki a megrohanásnál férjével jelen volt. Midőn akkor látta, hogy az urakat, köztük férjét is elvezették, elájult. A rablók egyike, beszéli, vizet nyujtott neki sé megnedvesitette hon. lokát, hogy magához térítse. Időközben felismerték férjét és szabadon bocsátották, minthogy egyszer a rablók egyikét védte és megmentette életét. A rablók nejének kezet nyujtottak és a legillemesebb módon bucsuztak el.

Ma indult a második küldemény Bazardskiba, de attól tartanak, hogy az ottani prefektus a szállitmányt fel fogja tartóztatni. A rablók föltételül tüzik ki, hogy fegyvert és lőszert szállitsanak nekik, a mi nekünk uj zavart okoz. A bolgár lapokban semmi sem olvasható az esetről. A bolgárok sajnálják, hogy a rablók üldözésével fel kellett hagyniok.

Pluharz E."

A másik levél Filippopolból julius 25-ről van keltezve s igy szól:

„A rablókkal folytatott tárgyalások, fájdalom, elhuzódnak, mert a küldönczöket, a kik jönnek, itten a bolgár kormány részéről, nevezetesen a bazardsaki prefektus szavára mindig elfogják.

Az osztrák-magyar konzul intervenciója folytán, a ki tegnap Filippopolból Szófiába sürgönyzött e dolog megszüntetése érdekében, végre sikerült, hogy az első küldeményt, melyről azt hittük, hogy már vasárnap a rablóknál volt, tegnap odaexpediálták. Első izben a munkásokat, a kik a küldeményt elvitték, a bolgár csendőrök elfogták és a holmit elkobozták. A második küldeményt sem engedték tovább vinni s igy ez tegnapig vagyis kedd reggelig elhuzódott.

Tegnap egy desperátus levél érkezett Henritől, melyben a szegény ember legnagyobb kétségbeesése nyilvánul. Linát könyörögve kéri, hogy a váltságdijat keritse elő, minthogy — irja — „a keserü valóság előtt áll, ha a váltságdij nem lesz nemsokára megfizetve, ekkor mindnyájok élete veszve lesz." Buesut vesz övéitől s igy végzi:

„Adieu, adieu! Szerencsétlen Henritok."

Heni, ugy látszik, beteg volt; minthogy arról értesülünk, hogy a foglyok egyike beteg volt: azt gyanitjuk, hogy es Henri volt. A dolog a Binder váltságdijának előkeritése miatt is késedelmet szenvedett. Most pedig ismét uj nehézségek merülnek fel.

Dijtobolisz, a kereskedő, a ki a dolgot eleinte magára vette, még nem tud küldönczöt, a ki biztosan elvisi a pénzt a rablókhoz. Nem mindenkire lehet ily nagy összeget bizni, mert megszökhetnék s a helyzet akkor még irtóztatóbb volna: igy tehát egy becsületes és biztos küldönczöt még csak találni kell. Eddig még senkit se tudnák. S igy elhuzódik a dolog, a mi a szegény foglyokra nézve a legnagyobb kinokkal jár.

Ma már nyugodtabbak vagyunk, mivel tudjuk, hogy Lina levele, melyben mindent körülményesen megir neki, hogy nem kell félnie s hogy minden megtörténik érette, már Henri kezei közt van. Továbbá az első küldemény már a rablók kezei közt van; a küldöncz, a ki expediálta, derék és becsületes ember a vasuttól. Egy munkás ma reggel nálunk volt és azt mondta, hogy a rablók átvették a holmit. Igy tehát alig két nap mulva mind szabadok lesznek.

Henrit többé nem engedjük Bellovába menni, minthogy ott csak uj veszélyeknek volna kitéve. A rablók közt van tizennégy bellovai paraszt; a kormánynak erről tudomása van és a foglyok megszabaditása után erélyesen fog fellépni.

Két héttel Henri megtámadása előtt a rablók elfogtak két csendőrt, a kiket ingre vetköztettek, elvették lovaikat és fegyvereiket s ugy küldték vissza. A kormány ekkor semmit se tett.

Henri Linához intézett utolsó levelében is azt irja, hogy a rablók egyik vezére azt mondta neki: „Azért fogtunk el téged, mert elrontottad egy sokkal jövedelmezőbb üzletünket az által, hogy a török bizottságot nyolcz nappal az előtt a vasut meg vizsgálására Bellovába hivtad. El akartuk fogni a bizottságot s akkor nagy váltságdijat kaptunk volna. Te ezt meghiusitottad, azért most lakolnod kell." Mint Lina mondta nekem, akkor kilencz ur, és pedig a szultán egy minisztere, egy török biztos, több mérnök, csupa magas rangu hivatalnok volt a bizottságban s igy a rablók tényleg jó fogást tettek volna. Itt hallgatagoknak kell lennünk, minthogy itt mindenre figyelnek és sok hamis ember van itt, akik csak meg akarnak fogni. Pluharz E."

Azonkivül Kalmann drhoz egy mult hó 30-ról Filloppopolból keltezett következő tartalmu sürgöny érkezett:

„A tárgyalásokat egészen megszakiottak. Uj küldönczöket inditottak utnak A katonaság valamennyit feltartóztatta. A rablókat ujból üldözték. Tovább menekültek és nyomuk veszett. Az osztrák-magyar konzulátus közbenjárására a rablók üldözésével azonnal ismét felhagytak. Pluharz."

A rablók, a kik Laendlert és Bindert elczipelték, szerdán Batak városa ellen támadást intéztek, kiraboltak továbbá Dorkovo falut. A bolgár hatóságok nem üldözték a rablókat, hogy fel ne koncolják a fogságukban levő osztrákokat, a katonák csak a rablók elvonulása után szállottak meg Batakot.

Szerkesztői üzenet.

— F—i G—r. (Arad) A Szántó Áron szabadlábra helyezésének körülményeivel való foglalkozást egyelőre még időelőttinek tartjuk. Várjuk be ez érdekes ügy további folyamát.

Közgazdaság.

Hivatalos piaczi árak Aradon.

— Augusztus 3. —

Gabonanemüek: tiszta buza legnehezebb 6 frt 30 kr, közép 6 frt 20, kétszeres legnehezebb 5 frt 90 kr, közép 5 frt 80 kr, rozs legnehezebb 4 frt 80 kr, közép 4 frt 70 kr, árpa legnehezebb 4 frt 30 kr, közép 4 frt 20 kr, zab legnehezebb 4 frt 40 kr, közép 4 frt 30 kr, retek-repcze legnehezebb — frt — kr, uj kukoricza 5 frt 80 kr métermázsánkint.

Liszt: legfinomabb 0-ás 16 frt — kr, legfinomabb 15 frt 50 kr, zsemlye 14 frt 20 kr, fehér kenyér 13 frt 20 kr, fekete kenyér 11 frt 30 kr, rozs — frt — kr, tengeri — frt — kr mmkint. Dara tiszta buzából 16 frt 60 kr. Arpakása 14 frt 20 kr mmkint.

Hüvelyesek: borsó 16 frt — kr, bab 10 frt — kr, lencse 15 frt — kr, köleskása 11 frt — kr, burgonya 5 frt — kr méter mázsánkint.

4. *Széna*: 1. kötött legjobb 4 frt — kr, középszerü 3 frt 50 kr, kötetlen: legjobb 3 frt 50 középszerü 3 frt — kr egy mmázsa.

5. *Kötött vagy ágyi szalma*: legjobb 2 frt 50 kr, középszerü 2 frt — kr egy métermázsa.

6 *Takarmányszalma*: legjobb 2 frt — kr, középszerü 1 frt 50 kr, egy métermázsa.

7 *Alomszalma*: legjobb 1 frt 50 kr, középszerü — frt — kr, egy mmázsa.

8. *Fa*: bükk 3 frt — kr, cser 3 frt szilfa 3 frt — kr, fenyő 2 frt — kr egy kömm

9. *Hus*: marha 52 kr, borju 60 kr, disznó 52, juh kr; disznózsir 70 kr, szalonna 60 kr, vaj 80 kr olvasztott vaj 1 frt 10 kr. 1 kiló.

10. *Vegyesek*: Borszesz 60 kr, tej 8 kr, fehér ó bór 36 kr. fehér uj bor 24 kr. vörös ó bor, 80 kr. vörös uj bor 50 kr, eczet 6 kr, pálinka (szilva) 60 kr. sör 28 kr. egy liter.

11. *Zöldség*: Kel (Kohl) 17 kr, kalarábé (Kholerabi) 12 kr, veres vagy czéklarépa 10 kr, sárga vagy murokrépa 12 kr, vereshagyma 10 kr, fokhagyma 18 celler 14 kr, petrezselyem 12 kr. pastinák 12 kr, leveleszöldség (Suppengrünes) 12 kr, tojás darabja 2 kr, bors 1 frt 40 kr, paprika 1 frt 60 kr, kilogrammonként, paradicsom 18 kr, saláta 14 kr. 100 ugorka 70 kr.

Vegyes közlemények.

— **IV-ik országos sörárpa-kiállitás.** Az aradi gazdasági egylet részéről a következő sorokat vettük: Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület" elhatározta, hogy a sörárpa-kiállitást ez évben is meg fogja tartani. A sörárpának folyton emelkedő világforgalmi jelentősége elég indokul szolgál arra, hogy az egyesület a buzditást e téren folytassa, s hogy termelőinknek a kellő utbaigazitással szolgálhasson arra nézve, miként kell a mivelési és trágyázási módok okszerü alkalmazásával ott is kivitelképes sörárpa-czikket előállitani, a hol eddig primitiv eljárások mellett csak takarmányárpa vagy zab volt termelhető. De ezen elméleti czélon kivül a kiállitás azon gyakorlati czéllal is köttetik egybe, hogy e nembeli czikkeinkre az export figyelme felhivatik. A jelenleg nyitva levő brüsszeli nemzetközi kiállitáson a magyar gazdák mult évi köztelki árpakiállitása az országos magyar gazdasági egyesület által ismét kiállittatván, a belga sörfőzők nagy meglepetéssel vettek tudomást azon értékes czikkről, melyet Magyarország előállit s máris keresik a kereskedelmi, sőt egyenes összeköttetéseket, hogy a mult évben Belgiumba megkezdett árpakivitelünk kifejtessék. E végből a kiállitáson — a mely a kiállitótól semmi egyéb áldozatot nem követel, csak azt, hogy 5 klgr. termelvényt az egyesületnek beküldjön, már augusztus 1-én fogadtatnak el küldemények és czekre a kiviteli és belföldi kereskedelem figyelme nyomban reá tereltetik, hogy igy azok minél megfelelőbb értékesitése eléressék. De köztudomásu levén az árpatermés sikerére a jó vetőmag befolyása, e részben is tájékozást fog nyujtani a kiállitás azokra nézve, a kik vetőmagjukat ujjitani czélszerünek látják. A küldemények október 1-ig fogadtatnak el, a mikor is a szakértő kereskedők, gyárosok és gazdákból álló jury összeül és a jelesnek talált minőségeket diszokleveleket tüntteti ki. A kiállitóknak a jury tájékoztatására bejelentési iveket szükséges kiállitani, a mely ivek kivánatra az országos magyar gazdasági egyesület titkársága (Budapest, IX. Köztelek) által a jelentkezőknek küldetnek meg.

— **Gabonaüzlet.** (Budapest, augusztus 2.) Buzát ma mérsékelten kináltak, a kereslet korlátolt volt. Szilárd irányzat mellett eladatott mintegy 20,000 métermázsa 5 kr. magasabb árakon.

Egyéb gabonanemüekből kevés hozatott fel, a forgalom jelentéktelen, az irány és az árak változatlanok.

Eladatott:

Buza: Tiszavidéki: (ó) 100 mm. 80 k. 7 frt 20 kr, 200 métermázsa 80 k. 7 frt 20 kr. 100 mm. 81 kr. 7 frt 10 és fél kr 100 mm. 80 k. 7 frt 10 és fél kr, 100 mm. 79.8 k. 7 frt 12 kr, 300 mm. 79·8 k. 7 frt 10 kr, 100 mm. 79·5 k. 7 frt 15 kr. 200 mm. 77·8 k. 7 frt 100 mm. 78 k. 7 frt 10 kr.

Felső-tiszai 1000 mm 79 k 7 frt 17 kr 1600 mm 78·8 k 7 forint 30 krajczár.

Bácskai 3400 mm 79 k 7 frt 35 kr 400 mm 78·5 k 7 frt 25 kr 200 mm 78 k 7 frt 25 kr 100 mm 76·5 k. 7 frt 25 krajczár.

Aradi 300 mm. 78·5 k 7 frt 20 krajczár,

Tiszavidéki (uj) 100 mm. 82 k. 6 frt 90 kr, 200 mm. 80 k. 6 frt 80 kr, 100 mm. 79·5 k. 6 frt 82 és fél kr, 100 mm. 79 k. 9 frt 82 és fél kr, 100 mm. 78·5 k. 6 frt 70 kr.

Pestmegyei (uj) 100 mm 79 k.7 frt krajczár, 100 mm. 79·4 k. 7 frt 10 kr, 100 mm. 79 k. 7 frt — kr. 00 mm. 79·4 k 7 frt 45 kr. 100 mm. 79 kr, 7 frt 37 kr, y00 mm, 78 k. 7 frt 20 kr. 100 mm. 78 kr 7 frt 27 kr. 100 mm. 76·3 k, 6 frt, 70 kr.

Bácskai 600 mm. 79·2 k. 7 frt 30 kr.

Bánáti 1000 mm. 80·5 k. 7 frt 35 kr.

Északmagyarországi 200 mm. 79 k. 6 frt 90 kr, 100 mm. 79.4 k. 6 frt 80 kr.

Rozs (uj) 100 mm. 5 frt 50 kr, 200 mm 6 frt 50 kr.

Árpa (uj) 100 mm 5 frt 30 kr, 250 5 frt 42 kr.

Határidőüzlet. A határidőüzletben mérsékelt forgalom mellett buza emelkedett, de utóbb ismét gyengült.

Határidők jegyzése déli 12 órakor:

Buza tavaszra 7.85—7.87 frton, buza őszre 7.46—7.84 frton, Tengeri julius—aug. 6.24—6.26 frton, tengeri 1889, május—junius 6.22—5.24 forinton. Zab őszre 5.20—5.24 frton. Káposztarepcze augusztus—szeptemberre 10—11 forinton.

Köttetett:

Buza tavaszra 7.81—7.98 frton, buza őszre 7.46—7.48 frton, tengeri 1889. május—juniusra 5.19—5.28—5.61 frton, zab őszre 5.19—5.20—5.21 frton.

Hivatalos jegyzések:

Szokványbuza tavaszra 7.85—7.87 frton őszre 7.45—7.47 frton. Tengeri május—juniusra 7.16—7.18 frton, julius—augusztusra 6.23—6.25 frton. Zab tavaszra —.——.— frton, zab őszre 5.19—5.21 forinton. Káposztarepcze augusztus—szeptemberre 11.24 12.— forinton.

— Szesz-üzlet. —

(Augusztus 3.)

(B.) Készáru nagyban 29, kicsinyben 29.50, hordó nélkül per 100 liter %.

— Budapesti gabnatőzsde. —

(Augusztus 3.)

Jó kinálat és vételkedv mellett. szilárd irányzattal 2000 mm. uj áru jött forgalomba és teljes napi áron, mig az ó áru 5 krral magasabb árak mellett adatott el. Zab tavaszra 5.48—5.50 buza tavaszra 7.95—7.96, buza őszre 7.55—7.56, zab őszre 5.18—5.20 kukoricza julius—aug. 6.22—6.25, kukoricza 1889 évre 5.16—6.18, káposzta repcze 12.25.

Sertéskereskedelmi csarnok

— Budapest-Kőbányán. —

Kőbánya, aug. 2. Az üzlet lanyha. Magyar uraságí örög, nehéz 46—47 forint, fiatal nehéz 48—49.— forint, fiatal közép 48.——4850 forint, fiatal könnyü 47—48 forint, közönséges (szedett) nehéz 46.——47 forint, közép 46—47 forint, könnyü 45—46 forint. Romániai, bakonyi, átmeneti nehéz —.——.— forint, közép —.——.— forint könnyü —.——.— forint, eredeti (Stachel) nehéz —.——.— forint közép —.——.— forint. — Szerbiai nehéz 47.——48.— frt, közép 47.——48.— frt, könnyü 45.——46.— frt. Hizó egy éves —.— —.— frt, hizó két éves makkos —.——.— forint hizó öreg —.——.— forint. — Sertéslétszám: julius 31-én volt készlet 111 775 darab aug. 1-én felajztatott 1075 darab, aug. 1-én elszállittatott 688 darab, aug. 28-án maradt készletben 112,165 darab sertés.

Hivatalos árfolyam.

a budapesi áru- és érték tőzsdén 1888. évi augusztus hó 3-án.

Magyar aranyjáradék 4. sz.	101.60
magyar papirjáradék 5,	90 80
magyar vasuti kölcsön	151.75
magyar keleti vasuti államkötvény 1 kib.	98.25
magyar keleti vasuti államkötvény 2. kib.	—.—
magyar keleti vasuti államkötvény 3. kib.	115.—
magyar földtehermentési kötvény	104.50
Erdélyi földterhementesitési kötvény	104.25
magyar földtehermentesitési kötv. záradék	104.25
Temes-bánáti földtehermentési kötvény	104.25
Temes-bánáti földterhementési kötv. zár.	104.25
Magyar szőlődézsmaváltsági kötvény	100.25
Magyar nyeremény-sorajegy-kölcsön	130 25
Tiszaszabályozási és szegedi sorajegy	125—
Osztrák járadék papirban	81 —
Osztrák járadék ezüstben	82.25
Osztrák járadék aranyban	111.85
1860-iki osztrák államsorajegy	139.75
Osztrák-magyar bankrészvény	872.—
Magyar hitelbankrészvény	307.75
Osztrák hitelintézeti részvény	311 80
Cs. és ki. arany	5.80
20 frankos arany (Napoleond'or)	9.73
Német birdalmi márka	60.35
London	123 50
20 markos arany	12.07

Közlekedés.

A vonat

	ind.	Aradról	érk.	Aradra
Csabai vegyesvonat	regg.	6.20	este	7.—
Budapesti személyvonat	d. u.	12.31	regg.	5 45
„ „	este	9.17	d. u.	4.10
Erdélyi vegyesvonat	d. u.	4.30	d. e.	8.42
„ vegyesvonat Radna-Lippáig	d. u	2.17	d. e.	7.38
„ személyvonat	regg.	6.—	d. e.	11.19
Temesvári vegyesvonat	regg.	6.05	d. e.	9 27
„ „	d. u.	5·48	éste	3.14
Borossebesi vonat	regg.	6.30	regg.	8 36
„ „	d. u	4.40	este	6.17
Szegedi gyorsvonat	regg.	7.—	regg.	8.14
„ személyvonat	regg.	4.40	este	8.50
„ „	d. u.	3.17	d. u.	7.50

Felelős szerkesztő:

HINDY ÁRPÁD.

BUDAPESTI TŐZSDE.

Augusztus 2-án.

	Pénz		Áru	
M. kir. aranyj. adóment. 4%	102	10	102	40
„ „ papirjáradék adóment. 5%	90	—	90	30
M. vasuti köl. 120 frt o. é. (300 fc.) 5%	151	25	152	50
M. v. köl. 120 frt egyes dbkban	150	50	151	—
M. 1869. kel. v. á. kötv. (els.) adóment. 5%	97	50	98	50
M. 1873. kel. ár. v. szb. (els.) adóment. 5%	126	50	126	50
M. 1876. kel. aranyban (els.) adóment. 5%	115	—	115	60
M. kir. nyeremény-kölcsön 100 frt	129	50	139	50
„ „ „ 50 frt drbja	129	50	180	50
Tiszai és szegedi kölcsön 4%	124	30	125	50
M. k. födtm. kötvények 5%	105	—	106	—
„ „ „ „ 1867. zárad. 5%	105	—	106	—
M. k. földtm. kötvények temesi 5%	105	—	106	—
„ „ „ „ 1867. zárad. 5%	105	—	106	—
M. k. földtm, kötvények horváth-orsz. 5%	104	—	—	—
M. k. földtm. kötvények erdélyi 5%	104	25	105	—
„ „ „ erdélyi jelz. urb. vk. (100 frt 5%	98	50	99	—
Szőllődézsmavált. kötv. (100 frt) 5%	99	—	100	—
Pest vár. kölcsöne 1870. évből 6%	106	—	107	—
„ „ „ 1871. évből 6%	107	25	109	—
Budapest főv, 1880. kölcsöne 6%	100	75	101	50
Budapesti bankegyes. részvényt.	100	—	100	50
Magy, ált. hitelbank	281	—	281	50
Magy. jelz. hitel. II. kib. in. elismv.	—	—	—	—
Magy. lesz. s pénzváltóbank	89	25	89	60

	Pénz		Áru	
Magy. orsz. bank részvény-társaság	—	—	—	—
Osztrák hitelintézet	311	—	311	20
Osztr.-magyar bank	878	—	880	—
I. magyar iparbank	153	—	154	—
Pesti magy. keresk. bank	712	—	715	—
Bécsi bizt. társulat	200	—	205	—
Bécsi élet- s jár. bizt. társ.	210	—	212	—
Első magy. általános bizt. társ.	3050	—	3060	—
Foncière pesti bizt. társ.	71	—	72	—
Magyar-francia bizt. társ.	175	—	180	—
Pannonia visszb. társ.	980	—	996	—
Concordia malom	403	—	410	—
Első budapesti malom	870	—	880	—
Erzsébet malom	242	—	244	—
Hengermalom	525	—	530	—
Lujza malom	252	—	255	—
Molnárok és sütők malma	353	—	35u	—
Pannonia malom	755	—	760	—
Viktoria malom	130	—	132	—
„Adria" m. tengeri hajóz. részv. t.	—	—	—	—
Alföld-fiumei vasut 5%	175	50	176	50
Báttaszék domb.-zákány vasut 5%	—	—	—	—
Déli vasut 5%	—	—	—	—
Eszakkeleti vasut 5%	154	50	155	50
Erdélyi vasut 5%	172	50	173	50
Győr-sopron-ebenfurti vasut 5%	—	—	—	—
Kassa-oderbergi vasut 4%	142	—	143	—
Magyar galiczíai vasut 3%	160	50	161	60
M, ny. v. (sz.-györ-gráczi vasut 5%	157	60	158	—
Osztrák államvasut 5%	232	50	233	—
Pécs-baresi vasut 5%	—	—	—	—
Tiszavidéki vasut 5%	—	—	—	—
Osztr. dunagőzhajózási társ. 5%	—	—	—	—

	Pénz		Áru	
Pesti kozuti vaspálya	383	—	384	—
Pesti köznti vasp. élvezet-jegyek	110	—	215	—
Budepesti III. ker, takarakp.	108	—	110	—
Országos központi	452	—	457	—
Pesti hazai első	7325	—	7525	—
Egyesült Budapest fővárosi takp,	452	—	455	—
Magyar ált, takarékp, részvény	88	—	89	—
Alagut	145	—	147	—
Általános waggon kölcs. társaság	69	—	72	—
„Franklin"-társulat	198	—	200	—
Ganz és társa vasön, és gépgyár	826	—	830	—
Geschwindt-féle szeszgyár	330	—	332	—
Gyapjum, és biz, I. magyar	246	—	250	—
Keresk, épülete	675	—	—	—
Könyvnyomda „Athaeneum"	444	—	448	—
„ Pesti	1070	—	1100	—
Köszénb. és téglagy, (Drasche)	221	—	222	—
Nemzetközi waggon-kölcsön-részvénytársaság	59	—	224 60	—
Pesti épitő-társaság	—	—	—	—
Rimamurány-salgótarj, vasutrvtrs,	100	—	101	—
Salgótarjáni kőszénb,	171	—	172	—
Schlick-féle vasö, és gépgyár	152	—	154	—
Schlick-féle vasö, és gépgy. II, kib	—	—	—	—
Serfőzde első magyar	810	—	820	—
Sertéshizlaló	270	—	274	—
Sóskuti kőbánya	—	—	—	—
Spodium- és csontlisztgyár	110	—	120	—
Szálloda-részvénytársaság	104	—	106	—
Tégla- és mészégető ujlaki	149	—	150	—
Török dohányrészvény	—	—	—	—
Gőztéglagyár kőbányai szelv, nélk,	252	—	255	—
M. jelz.-bank ny. kölcsönkötv, 4 sz,	105	—	105	50

Záloglevelek.	Pénz		Áru	
M. földhitelint. papirérték 5%	102	75	103	25
„ „ „ 4%	100	50	101	—
„ „ „ 4%	95	25	95	65
„ „ arany v. ezüst 5%	132	—	132	50
„ jelzálogbank 5%	102	50	103	—
„ „ 5%	101	50	102	25
Kisbirt. orsz. földh.-int 5%	101	50	102	—
Osztr.-magyar bank o. é. 5%	101	75	102	30
„ „ „ „ „ 4%	99	90	100	60
„ „ „ „ „ 4%	99	90	100	60
Pesti keresk. bank 6%	102	—	103	—
„ „ „ 5%	101		101	50
„ „ „ 5%	101	—	101	50
Albina tak. és hitelint. 6%	101	—	102	—
Elsőbbségek.				
Budapesti lánczhid 5%	104	—	105	50
Loyd- és tőzsde-épület 6%	99	50	—	—
M. sz. k. orsz. vörös-kereszt sorsj.	—	—	—	—
Osztrák vörös-kereszt-egylet	17	50	18	—
Pénznemek.				
Cs.-kir. arany (vert)	5	4	5	99
Cs.-kir. arany (kör)	5	84	5	88
Osztrák magyar 8 frtos arany	10	01	10	4
20 frankos arany	10	01	10	4
Osztrák és magyar ezüst	—	—	—	—
Német. birod. bankj. vagy ezekkel egyenért. bankj. (100 márkáért)	62	10	62	50
Ném.bankp.100 ném. bir. márkáért	62	10	62	20
Amsterdam 100 hollandi frtért	105	20	105	50
Páris 100 frankért	50	10	50	25
Svájczi pénzpiaczok 100 frankért	50	—	50	10
London 10 font sterlingért	125	10	125	40

BETON-MEDENCZE BETON-BASSINS
BETON-TURBINA CSATORNÁK BETON TURBINEN-KANÄLE
BETON ALAPZATOK BETON-FUNDATIONEN
BETON ZSILIPEK BETON-SCHLEUSSEN
SATORNÁZÁSI ÉS HÁZTALAJVIZ MENTESITÉSI VÁLLALKOZÓ
CEMENT-TECHNIKUS Dünsch Robert CEMENT-TECHNIKER
BUDAPEST VI. Gyroskert-utca 27.
FIÓKJA: FILIALE KASSA Mészáros-utca 3.

Pályázat.

Az államilag segélyezett aradvárosi kereskedelmi akadémiánál a

franczia és magyar nyelvnek

rendszeresitett tanszékére pályázat nyittatik.

A pályázók tartoznak kimutatni, hogy a franczia nyelvnek középiskolákon való tanitására vannak képesitve s hogy e nyelvet szóban és irásban teljesen birják.

A megválasztandó tanár az első évben 1200 frtnyi fizetéssel ideiglenes minőségben lesz alkalmazva, a próbaév sikeres kitöltése után 1400 frtnyi évi fizetéssel véglegesen fog megerősittetni s nyugdij tekintetében a városi tisztviselők kötelékébe fölvétetni.

Pályázni óhajtók kellően felszerelt s az aradvárosi kereskedelmi akadémia felügyelő bizottságához czimzett kérvényeiket **folyó évi augsztus hó 25-ig** az intézet igazgatójánál nyujthatják be

Aradon, 1888. julius hó 23-án.

Salacz.
polgármester s felügyelő biz. tag.

2243|88. 415 1—3

Pályázati hirdetmény.

Az apateleki jegyzői álláz üresedésbe jövén, arra az 1886 évi XXII. t.-cz 82. §-a alapján ezennel pályázat nyittatik; ezen állásnak választás utján leendő betöltésére határidőül **folyó évi augusztus hó 14-ik napjának d. e. 10 óraját** Apatelek községe házához amidőn kitüzöm, egyidejüleg felhivonm pályázni óhajtókat, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 6. §-a értelmében felszerelt pályázati kérvényüket a választást megelőző nap **esti 5 óráig** hozzám nyujtsák be.

Borosjenő, 1888. évi aug. hó 2-án.

Czárná,
főszolgabiró.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város községi iskoláinál egy 600 frt évi fizetéssel 200 frt lakbér átalánynyal, vagy esetleg természetbeni lakás javadalmazással kapcsolatos

tanitónói állás

üresedésbe jövén, az egy évi kisérlet utján meghivás utján be fog töltetni.

Ennek következtében azon okleveles tanitónőket, kik ezen állást elnyerni óhajtják, ezennel felhivom, hogy **pályázati kérvényüket f. évi augusztus hó 20-ig** hozzám benyujtsák.

Aradon, 1888. évi julius hó 20-án.

Salacz,
kir. tanácsos iskolaszéki elnök.

18990|1887.

Hirdetés.

A nagyméltóságu m. kir. Belügyminiszteriumnak 51201|1887. II. sz. a. kelt következő körrendelete ezennel közhirré tétetik.

A vasutak mentén már több izben fordultak elő esetek, hogy gyermekek a sinekre köveket raktak vonósorompókkal ellátott átjáróknál, tehát a pályaőr őrshelyétől távolabb eső helyen nagyobb méretü köveket a sinek és mérőgerendák közé szoritottak, illetve ékeltek, mi által esetleg nagy szerencsétlenség idéztethetik elő.

Miután a kiskoruak által elkövetett ilynemü gyakori és veszélyes cselekmények (például vonatoknak kövekkel való megdobálása stb.) lehetőleg megelőzendők és ha megtörténtek megtorlandók, mi büntáduton nem történhetik, mert azok az 1878. évi V. t.-cz. §-a értelmében az életkor 12-ik évének betöltéséig nem büntethetők, s miután az 1879. évi XL. t.-cz. 12. §-a értelmében a fentebb idézett határozmány folytán 12 évesnél fiatalabbakkal szemben az 1879. évi XL. t.-cz. 111 §-a sem alkalmazható a kir. járásbiróságok által, az igazságügyi valamint a közmunka és közlekedésügyi m. kir. miniszter urakkal egyetértőleg az alább következők rendeltetnek el:

Azon szülők, rokonok, gyámok vagy felügyelők, kiknek gondjara bizott 12 évesnél fiatalabb gyermekek a vasuti sinekre követ raknak, a vasuti átjárók korlátait felnyitják vagy beteszik, a vasuti jelzőket megforditva állitják, a vonatokat kövel dobálják s általában hasonló cselekményekkel a vasuti közlekedés biztonságát veszélyeztetik, a kellő felügyelet elmulasztásával kihágást követnek el s az 1887. évi VIII. t.-cz. 2. §-ában jelzett czélokra forditandó 2 frttól 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatlanság esetén 12 órától 10 napig terjedhető elzárással fognak büntettetni, a kihágások elbirálására hivatott közigazgatási fokozatos hatóságok által.

Figyelmeztetnek ennélfogva a szülők, gyámok, gondnokok és felügyelők, hogy az életkor 12 évet még be nem töltött gyermekeiket, gyámoltjaikat, gondnokoltjaikat vagy felügyeltjeiket a vasuti szerencsétlenségek okozhatásától a fentebbi büntetés terhe alatt a legszigorubb házi fegyelem gyakorlásával tartsák vissza.

Arad, 1888. julius hó 24-én.

A városi tanács.

127|1888.

Felhivás.

Az 1883. XLIV. t.-cz. 36. §. d) bekezdése értelmében közhirré tétetik, miszerint az 1888. évre kivetett összes adók előiratvák, minélfogva felhivatik az adóköteles közönség, hogy adókönyvecskéjét előirás, illetve az esetenként előirt adók összesitése végett legkésőbb folyó évi augusztus 15-ig különbeni biráság terhe alatt az adóügyi osztálynál bemutassa.

Arad 1888 junius hó 26-án.

A városi tanács.

12307|1888.

Hirdetés.

A nagym. m. kir. belügyminiszterium 44675=VIII. A) 1888. szám. s. kelt körrendelete nyomán ezennel közhirré tétetik, hogy a légkör tisztaságának megóvása czéljából kötelesek a vendéglősök, korcsmárosok és bérházak tulajdonosai a meleg nyári hónapok alatt az udvaron összegyült szemetet és hulladékot naponkint a rendőrség által e czélra kijelölt helyre kibordatni.

Kötelesek továbbá a vendéglősök, korcsmárosok, kávések s minden oly egyesületek, hol naponként többen megfordulnak, az árnyékszékek pöczetartányait rendszeresen fertőtleniteni, a kutak ivóvizének tisztaságára felügyelni.

A szükebb utczákban levő házak, nemkülönben a csekély területü udvarokkal biró házak tulajdonosai kötelesek a kaput, vagy hol kapu nincs, a ház bejáróját nappal folytonosan nyitva tartani.

Minden lakó figyelmeztetik, hogy a lakásul szolgáló szobákat a meleg nyári hónapok alatt este és reggel rendszeresen szellőztesse.

Oly házak, melyekben a belvizek az utczai csatornákba lefolyással nem birnak, hanem azoknak befogadására a ház belterületén emésztő-gödrök szolgálnak, az ily emésztő-gödrök szabályszerüen kitisztitandók és fertőtlenitendők.

Minden egyes háztulajdonos kötelességévé tétetik, hogy a meleg hónapok alatt az árnyékszék pöczegödreit időről-időre fertőtlenitse.

A gyárakra nézve eddig érvényben volt a légkör tisztaságára vonatkozó egészségrendőri intézkedések a gyártulajdonosok által ezuton is szigoruan megtartandók.

Mindezek, kik a jelen hirdetésben foglalt *közegészségügyi intézkedések ellen vétenek*, az 1876. évi XIV. t.-cz. alapján *pénzbirsággal* fognak büntettetni.

Arad 1888. évi julius hó 9-én.

A városi tanács.

Nyomatja és kiadja az Ungerleider féle könyvnyomda Aradon.